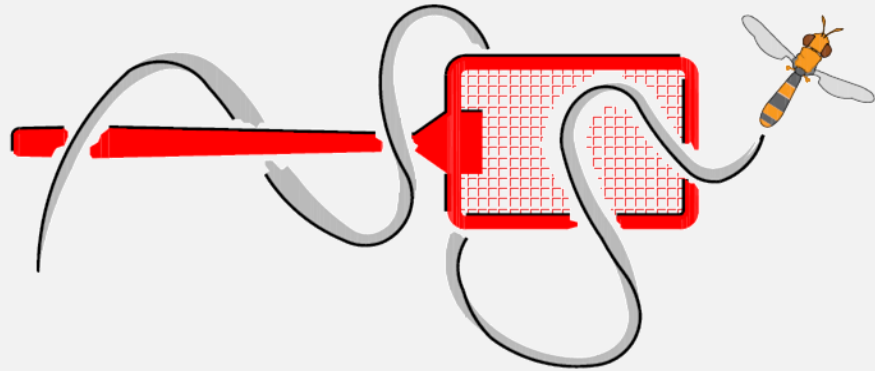

De Vliegenmepper

Jaargang 34, nummer 1

juni 2025

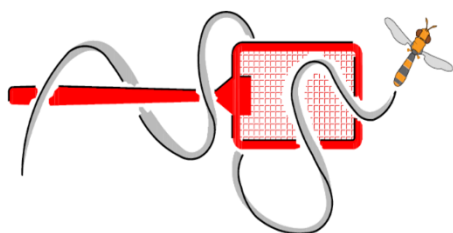

Uitgave van de **Sectie Diptera** (vliegen en muggen)
van de Nederlandse Entomologische Vereniging

INHOUD

- 3 Voorwoord van de voorzitter – *Wil van den Hoven*
4 Postuum, Paul Beuk (1965-2025) – *Patrick Meershoek, De Volkskrant*
6 Een aantal reacties, gedachten en herinneringen aan Paul Beuk
van verschillende personen.
8 Enkele herinneringen aan Paul Beuk – *Theo Peeters*
10 Herinneringen aan Paul als NJN-er – *Robert Ketelaar*
13 **Oproep:** excursie-organisatoren gezocht!
14 Verslag ALV Sectie Diptera NEV, 15 maart 2025, Tilburg – *Leendert-Jan van der Ent*
16 Zweefvliegen (Diptera: Syrphidae) 34 jaar later in het Wildrijk – *Luc Elshout,*
Insectenwerkgroep NJN
19 **De Idioptera (en Eloephila) soorten van Noord-west-Europa**
(Limoniidae, Limnophilinae). Determinatietabel, habitats en voorkomen in de Benelux
– *Pjotr Oosterbroek & Jan Soors*
29 Verslag Rijnstrangenexcursie, 26 april 2025 – *André Schulten*
34 Twee gevalletjes J-P-J-M en een omhoogkruiper – *André Schulten*

Foto voorzijde: Prachtsteltnug *Idioptera linnei* © Daan Drukker

De Vliegenmepper

Jaargang 34 nr. 1, juni 2025

ISSN-nummer: 1338-3178

De Vliegenmepper is een uitgave van de Sectie Diptera van de Nederlandse Entomologische Vereniging (www.nev.nl) en verschijnt twee keer per jaar.

Deze en oude afleveringen kunnen gedownload worden via <https://www.nev.nl/diptera/nieuwsbrief.html>.

Sectie Diptera

De sectie heeft als doel het bevorderen van de studie van de Diptera in het Nederlandse taalgebied. Hierin vervult De Vliegenmepper een belangrijke functie.

Bestuur

Voorzitter:

Wil van den Hoven w.v.d.hoven3@ziggo.nl

Secretaris:

Leendert Jan van der Ent ljvanderent@planet.nl

Penningmeester:

Ruud van der Weele rvanderweele@gmail.com

Redactie:

Niels-Jan Dek nielsyese@gmail.com

André Schulten a_jm_schulten@hotmail.com

Lidmaatschap

Iedereen, ook niet-NEV-leden, kan lid worden van de Sectie Diptera, opgave bij de secretaris.

Alle leden van de sectie krijgen automatisch de Vliegenmepper toegestuurd.

Contributie

Deze bedraagt €10,00 per jaar

t.n.v. Ruud vd Weele (The Netherlands)

ING-Bank, IBAN: NL94INGB0754847187. BIC:

INGBNL2A

Onder vermelding van: contributie Sectie Diptera 2025.

Aanwijzingen voor de auteurs

Kopij indien digitaal aangeleverd bij voorkeur als platte tekst of niet opgemaakt Word document. Eventueel kan een voorbeeld met de gewenste opmaak toegevoegd worden.

Voor het voorjaarsnummer dient de kopij voor 1 april ingeleverd te zijn en voor het najaarsnummer voor 1 oktober. Afbeeldingen als separaat bestand aanleveren in drukwaliteit (minimaal 300 dpi).

De Vliegenmepper wordt internationaal gelezen. Indien een auteur een Engelstalige samenvatting bij het artikel wenst dient hij/zij deze zelf aan te leveren.

Van de voorzitter

Beste Leden,

't Kan verkeren zei een dichter ooit. Is het soms lastig om voldoende copij te krijgen, dit keer was er genoeg voor weer eens een goedgevulde Vliegenmepper. Dit komt niet in het minst door de herinneringen aan Paul Beuk die door leden als een in memoriam op papier zijn gezet. Gezien de 'buitenlandse' reacties was Paul nationaal en internationaal zeer gewaardeerd, niet alleen als entomoloog maar zeker ook als mens. We zullen hem missen.

Daarnaast een artikel over zweefvliegen onderzoek door de insectenwerkgroep van de NJN en een wel heel fraai gedocumenteerde publicatie inclusief sleutel van de Idioptera soorten in Noordwest- Europa. Zelf veel tijd doorbrengend in de Achterhoek met zijn vele beken ga ik zeker mijn best doen of ik deze fraai getekende Stelmuggen kan vinden. Verder een verslag van de Rijnstrangen excursie. Ik was niet alleen verrast door het bijzondere landschap van de oude rivierarmen van de Rijn maar ook door de hoge opkomst aan deelnemers. Dat is in het verleden wel anders geweest. De samenwerking met natuurwerkgroepen, het aantrekken van jongeren en natuurlijk de inzet van onze excursiecommissie lijkt zijn vruchten af te werpen. Laten we zo doorgaan.

In de tussentijd heeft het Diptera weekend in Luxemburg plaatsgevonden. Naar ik hoorde (ik was zelf niet aanwezig) was deze excursie geslaagd met het waarnemen van meer dan 100 soorten zweefvliegen waaronder enkele nieuwe soorten voor Luxemburg. Ongetwijfeld volgt er nog een verslag. Tenslotte een samenvatting van de ALV bijeenkomst welke in het teken stond van het overlijden van Paul Beuk en over het reilen en zeilen van de Sectie. Tijdens de ALV heb ik aangegeven in 2026 (ik word dan 75 jaar – wat gaat dat toch snel) mijn stokje, na bijna 10 jaar voorzitterschap, te willen overdragen. Laat een ieder die er zin in heeft om deze functie van me over te nemen (of er inhoudelijk meer over wil weten) contact met me opnemen.

Dan wens ik iedereen een prachtige zomer, een fijne vakantie en veel leesplezier met deze Vliegenmepper.

Wil van den Hoven

POSTUUM

Paul Beuk (1965-2025) gold internationaal als een autoriteit op het terrein van de tweevleugelige insecten

artikel **de Volkskrant** *Patrick Meershoek 15 april 2025*

De insectenkundige maakte in wetenschappelijke kring naam met zijn checklist van de ruim vijfduizend diptera die in Nederland voorkomen. Als dank voor de kennis die hij deelde werd er zelfs een nieuwe vliegensoort naar hem vernoemd.

Als klassieke entomoloog – insectenkundige – was Paul Beuk altijd op zoek naar nieuwe vondsten voor zijn collectie. ‘Paul was een onderzoeker die in de trein zijn zuigbuisje tevoorschijn haalde om een klein vliegje van het raam weg te vangen, terwijl de hele coupé stomverbaasd toekijkte’, vertelt vriend en oud-collega Gerard Pennards. ‘Hij moest weten wat het was.’

De belangstelling ging vooral uit naar vliegen en muggen. De begin maart overleden entomoloog gold internationaal als een autoriteit op het terrein van de diptera, de tweevleugelige insecten. ‘Wereldwijd zijn daar tot nog toe 160 duizend verschillende soorten van beschreven,’ zegt Pennards. ‘Het is een zeldzaam specialisme, maar juist dat sprak Paul enorm aan.’

De twee leerden elkaar in de jaren tachtig kennen op de Universiteit van Wageningen en kwamen na hun studie allebei te werken bij Mitox, een bedrijf dat de effecten van bestrijdingsmiddelen op landbouwgrond bestudeert. Pennards en Beuk namen daarbij de diptera voor hun rekening. 'We hebben van onze hobby ons beroep gemaakt.'

In 2009 maakte Beuk de overstap naar het Natuurhistorisch Museum in Maastricht, waar hij conservator biologie werd. Daar was hij helemaal op zijn plek: hij werkte mee aan exposities, gaf rondleidingen door de nabijgelegen voormalige kalksteengroeve van de ENCI en kon intussen verder werken aan de uitbreiding van zijn omvangrijke collectie.

'We zijn een fantastische collega kwijt', zegt conservator paleontologie John Jagt. 'Paul was van alle markten thuis. Het kon gebeuren dat bezoekers hem bij binnenkomst in het museum op een ladder zagen staan om een bochelvlieg te vangen. Maar hij had er ook plezier in om met een klas schoolkinderen fossielen te kloppen.'

Populaire vraagbaak

Een terugkerend onderdeel van het werk was het contact met de media. In de zomermaanden was Beuk een populaire vraagbaak over de omgang met muggen, fruitvliegen en wespen. Jagt: 'Paul toonde weliswaar begrip voor de ervaren overlast, maar probeerde toch vooral uit te leggen hoe belangrijk de insecten voor ons zijn.'

In wetenschappelijke kring maakte Beuk naam met zijn in 2002 gepubliceerde checklist van de ruim vijfduizend diptera die in Nederland voorkomen. 'Dat was een levenswerk', zegt Gerard Pennards. 'Paul heeft daar ontzettend veel tijd

en energie in gestoken. Het is in boekvorm verschenen en geldt nog steeds als een standaardwerk.'

De checklist vormde ook de basis voor de website diptera.info, die uitgroeide tot een populaire ontmoetingsplaats voor dipteristen uit binnen- en buitenland. Pennards: 'Paul had een geweldig netwerk. Hij kende entomologen van over de hele wereld, zowel de professionals als de fanatieke amateurs. Zij delen hun kennis op zijn website.'

Azelia beuki

Met die verzamelde kennis wist Beuk menige collega-onderzoeker verder te helpen. Bij wijze van dank vernoemde de Russische bioloog Nikita Vichrev een in Thailand ontdekte nieuwe vliegensoort naar hem. Het feit dat de *Azelia beuki* zich voedt met olifantenmest zorgde voor veel grappen, maar de naamgever was verguld met het eerbetoon.

Thuis in Eijsden was Beuk een bescheiden man, vertelt echtgenote Carin l'Ami. 'Paul was het rustpunt in het gezin. Hij stond heel blij en positief in het leven, was ook zeer sociaal, maar had geen behoefte om op de voorgrond te treden. Hij hield van zingen, wandelen en was actief als vrijwilliger in het dorp.'

Het einde kwam veel te vroeg en veel te snel. Een paar weken voor zijn overlijden meldde Beuk zich met vage rugklachten bij de dokter. Het bleek te gaan om uitgezaaide kanker. l'Ami: 'Daarna is het heel snel gegaan. Paul zat nog vol plannen, maar hij heeft de knop omgezet. Hij zei: 'Ik heb een fijn leven gehad, maar het was nog niet af.'"

Een aantal reacties, gedachten en herinneringen aan Paul Beuk van verschillende personen.

Jan Willem van Zuijlen

Net als voor vele anderen kwam het bericht dat Paul ernstig ziek was en niet lang meer te leven had, met snel daarop het bericht dat Paul overleden was bij mij als een hele onaangename verrassing. Ik heb Paul lang geleden al leren kennen en ook veel met hem opgetrokken toen ik nog in Leiden op het Rijksmuseum van Natuurlijke Historie (zoals het museum toen nog heette) zat voor mijn afstudeeronderwerp. Ik leerde Paul vooral goed kennen toen hij voor zijn vervangende dienstplicht op het museum werkte aan wat later de "Checklist of the Diptera of the Netherlands", door velen "De Beuk" genoemd. Hij was zeer actief bezig met het doornemen van alle literatuur waarin verwijzingen naar het voorkomen van Diptera in Nederland vermeld werden. Ook verwerkte hij alle aanvullingen van door hemzelf en ook door anderen gedetermineerde Diptera die nog niet uit Nederland bekend waren. Paul heeft mij destijds ook betrokken bij de checklist voor enkele families waar ik me uitgebreider mee bezig hield. Alhoewel Paul het materiaal van bijna alle families eigenlijk zelf wel kon determineren gaf hij anderen ook zeker de gelegenheid om hun bijdragen te leveren. In die tijd, waarin Paul ook al heel goed in voor velen obscure groepen binnen de Diptera zat, heb ik tijdens de middagpauzes vele uren in de collectie van het museum in Leiden doorgebracht. We zochten samen ongesorteerd vliegen- en muggenmateriaal tot op familie uit. Paul kon veel exemplaren ook meteen op soort determineren en heeft me in die tijd van alles geleerd. Ook wisselden Paul en ik materiaal uit van soorten die wij verzamelden en waarvan de ander nog geen of weinig materiaal had. Paul verzamelde toen al Diptera die hij voor het raam van zijn woning aantrof. Ik ben ook nog een keer op zijn kamer in Wageningen op de Droevendaalse steeg geweest. Daar hingen aan een dwars door zijn kamer gespannen draad, een hele serie plastic zakjes met daarin mijnen van mineervliegjes

(Agromyzidae). Voor mijn ook interessant omdat ik destijds onder begeleiding van Kees van Achterberg werkte aan de Opiinae van Nederland. Dat is een subfamilie van de schildwespen (Braconidae) die parasiteren op onder andere mineervliegen. Ook bekeek Paul in die tijd al zeer actief bomen met wonden waaruit hars stroomde, waar dan weer allerlei kleine vliegjes op af kwamen en waar in Nederland verder nauwelijks door iemand naar gekeken werd.

Later heeft Paul voor verschillende projecten van de Insectenwerkgroep van de KNNV-afdeling Tilburg duizenden vliegjes gedetermineerd en zo een belangrijke bijdrage geleverd aan publicaties over "De Brand" en "De Kaaistoep".

De laatste jaren bleef het contact met Paul vooral beperkt tot contact via e-mail. Maar Paul bleef wel steeds betrokken bij projecten van de Tilburgse Insectenwerkgroep.

Net zoals vele anderen, wat ook blijkt uit de grote hoeveelheid reacties op diverse kanalen, zal ik Paul missen.

Andrew E. Whittington

"I met Paul on one or two occasions, but had the very great honour of working with him on the taxonomy of Lonchopteridae. Were we in the process of collaborating towards an up-to-date World checklist of species, but were delaying while Paul finalised some new taxa and nomenclatural changes. He was convivial to work with and I was deeply saddened to hear of his passing. He shall certainly be missed and offer my condolences to his family."

Ashley H. Kirk-Spriggs

I was very saddened to hear of the passing of Paul Beuk. Although we never worked together directly, he was a regular participant at International Congresses of Dipterology and I always found very knowledgeable and fun to be with. He will be sadly missed.

Michal Tkoč

I was also very much saddened by this unexpected news about Paul. I would like to express my sincere condolences to his family, friends and colleagues. I never spoke to him directly, but we occasionally discussed things about flies in emails or on chat. His diptera.info was also an important source about diptera in my early days. Thank you Paul.

Sara Bazyar

He was not only a great specialist, but also a genuine person, honest and very friendly. You could rely on him in any situation. We will certainly feel his loss.

Esra Alfaki

I was very saddened to hear of the passing of Paul Beuk. Although we never spoke together face to face, but he helped me a lot in classification of Diptera from Sudan (Africa) and we found undescribed species. He was friendly and helpful. He will be sadly missed. My deeply condolences to his family and friends.

Nikita Vikhrev: In: Vikhrev (2025)

I dedicate this publication to the memory of Dutch dipterist Dr. Pauk Beuk who died suddenly at March 02, 2025, at the age of 59. In 2002, Paul Beuk created the diptera.info website.

Gradually, many group specialists began to collaborate with Diptera.info, and the site became a unique resource that helps to identify any Diptera from any corner of our planet. Presently, the community diptera.info consists of three to four thousand people, both experts and amateurs.

Sandra Lamberts en Arnold Wijker

Een jaarlijks terugkomend ritueel als we vanuit Egmond aan zee naar Limburg gingen: 'Even een bakkie doen bij Paul'. Van tevoren even appen of en wanneer het uitkwam. En niet alleen een bakje doen, maar meteen ook bakjes uitwisselen, de ene set vol, de andere weer leeg. Paul zat vol met enthousiasme, vol met mooie verhalen, vol met kennis. Zijn kennis over de verscheidenheid was enorm groot. Hoe deze te zien en hoe deze kennis te delen. Door middel van hulp bieden aan velen, via het determineren en uitleggen of via het platform diptera.info.

De verrassingen die er mogelijk in de overgedragen bakjes zouden kunnen zitten. Het was iedere keer weer een ontdekkingstocht. De soorten die voorbij kwamen in de tuin van Dick Belgers en ook door Paul gevonden werden in de hal van het museum tegen de glazen wand. De bijeenkomsten waar hij was geweest en wie hij gesproken had, wie achter welke website zat. De warme, mooie en fijne gesprekken. We gaan het allemaal missen.

De reizen naar Limburg zullen voor ons nooit meer hetzelfde zijn.

Enkele herinneringen aan Paul Beuk

Theo Peeters

Paul heb ik in flarden meegemaakt gedurende vele jaren. Ik ontmoette Paul hier en daar op bijeenkomsten her en der; jeugdig, enthousiast, veel woorden. Altijd behulpzaam, in voor 'n grap, steeds met commentaar, goede tips, ideeën. We hadden een band door entomologisch werk, avonden in Leiden, bezoeken aan NM Maastricht. Mooi mens!

Twee herinneringen aan Paul wil ik graag met jullie delen.

Leiden

Begin jaren 1990, in Leiden troffen drie aspirant entomologen elkaar. Roy Kleukers, Paul Beuk en ikzelf. We werkten op EIS-projecten respectievelijk Orthoptera, Diptera en aculeate Hymenoptera; atlasprojecten en een Diptera-naamlijst.

Ik herinner me nog de biljartavonden met Roy en Paul in 'n café in Leiden. Gezellig, pratend over projecten, vangsten, huisvesting en wat er verder allemaal over de tafel ging weet ik niet meer. Wisky verscheen nog niet op tafel, volgens mij dronken we toen gewone biertjes; maar ik zal het Roy nog eens vragen want hier laat mijn geheugen me in de steek.

Maastricht

Diverse keren heb ik het Natuurhistorisch Museum in Maastricht bezocht. Vroeger waren er nog de bijeenkomsten van de afdeling Zuid van de NEV. Ik heb er rondgestruind in het begin van de 90-tiger jaren toen de collecties aculeate Hymenoptera moesten worden gecontroleerd (o.a. de Sanders en Geurts-collecties) voor de wespen- en bijenatlas. Dat was voordat Paul conservator werd in 2009. Meer recentelijk kwam ik er om met wijlen Pierre Thomas te overleggen en om de collectie, van o.a. Wasmann en Dettmer te bekijken. Paul toonde en schonk me literatuur, een Proctotrupidae databank en een manuscript van Pierre. Mijn laatste bezoek was sa-

men met Wim Klein op 23 oktober 2023. En op de laatste Diptera-dag in Tilburg schonk hij me vier verhuisdozen met literatuur, aantekeningen en materialen van Virgilius Lefebvre. Er werd blijkbaar opgeruimd in het Natuurhistorisch!

Alcoholcollectie in NM Maastricht opgezet door Paul Beuk

Na een afspraak met Paul werd je altijd gastvrij ontvangen en daarna naar boven geleid naar de zolder met werkkamers en collectie. De collectieruimte was klein, rommelig en in de oude dozen stootte je regelmatig op oude (?) vraatsporen. Paul had een 'eigen hoekje' met een alcoholcollectie (zie foto). Er was een vrijwilligerskamer vol collectiedozen met een bureau

Werkkamer van Paul

waaraan je kon werken. Herkenbaar waren de werkruimten, de werktafels van Paul. Volgepropte kasten, stapels boeken, artikelen, potjes, bakjes, doosjes, opgeprikte insecten, etiketten, prepareerspullen, etc. (zie foto's). Soms is dat zoeken, raken zaken door elkaar en kost het extra tijd, maar over het algemeen gaat het goed en wordt na een tijdje het geheel weer verplaatst om plaats te maken voor een volgend project. Ik herken dat in de werktafels van Paul. Met dit verschil dat de hier getoonde werkruimten in het museum waren. Weliswaar in zijn eigen kamer, maar ook in de collectieruimte. Dat laatste was een verassing!

Slot

Paul was binnen de Diptera een van de reuzen, zeker in Nederland. Hij was groot, nam veel plaats in, en had een enorme ervaring, groot netwerk en veel kennis.

Op een van mijn allereerste insectenweekenden zag ik hem al met zuigbuis het doek van de lichtval afstropen. Niemand deed dat in die tijd, niemand keek naar dat kleine diptera-spul. Hij promoveerde op cicaden in 2002 en publiceerde in datzelfde jaar 'de Beuk' een geannoteerde naamlijst voor de Diptera in NL. Hij zette Diptera.info op en hield op internet de checklist van de Nederlandse Diptera bij. Publiceerde regelmatig over nieuwe soorten in ons land. Paul had in ons land nauwelijks sparringpartners, mensen die zo breed en diep in een groot aantal Dipterafamilies waren gedoken; hij werkte dan ook veel samen met buitenlandse specialisten of zocht 't zelf uit.

Wat droevig dat die grote beer met hoed of pet, ons al zo plots heeft verlaten.

We..., ik mis hem.

werktafel Paul in collectieruimte

Theo Peeters, 14 maart 2025

Foto's: Theo Peeters, 10 oktober 2023

Herinneringen aan Paul als NJN-er

Robert Ketelaar

Paul en ik zijn ongeveer even oud. Nou ja, in termen van nu gemeten dan. Want wat is 5 jaar op een mensenleven? Lang geleden was vijf jaar best veel. Paul en ik waren allebei lid van de NJN, en allebei in Noord-Holland. Ik behoorde tot de afdelingen Bakkum en Alkmaar, Paul bij de afdeling Hoorn. Paul was volgens mij een aantal jaren niet zo heel actief, maar dat veranderde toen hij ging studeren.

Ik ben diep in mijn oude excursieboekjes gedoken. Ik schreef in die tijd redelijk trouw op wie bij de verschillende excursies aanwezig waren, en de eerste keer dat Paul opduikt is op 14 juli 1986. Een excursie vanuit het zomerkamp "Ooy II" naar de Overasseltse en Hatertse Vennen bij Nijmegen. Ik heb zelfs nog een foto van die excursie gevonden (figuur 1), want precies dezelfde mensen staan op deze foto als in mijn excursieboekje: Kassim, René, Willemijn, Jeroen en Paul. Ik sta er niet op, want aan selfies deden we toen nog niet :-). Paul staat overigens niet als

Paul in mijn excursieboekje, wel als Polleke. Zo noemde iedereen hem in die tijd. Waar hij die geuzennaam aan te danken had zou ik echt niet (meer) weten.

Figuur 1: winterkamp Guisveld, 1986

Een half jaar later zie ik Paul weer op foto's terug. Tijdens een zogenaamd "wika" (winterkamp) in het Guisveld, Noord-Holland. Ik ben toen niet met hem op excursie geweest, want ook bij dat kamp zijn trouw alle excursiedeelnemers genoteerd in mijn boekje. Maar Paul was er wel bij, want nu is het een foto van de "woonkamer" van het kamp waar hij goed zichtbaar op is (figuur 2).

Figuur 2: zomerkamp Ooy II, 1986

En bladerend door mijn boekjes zie ik dat de manier waarop ik waarnemingen noteer vanaf dat moment veranderd. Het wordt preciezer, het

handschrift beter, er komen meer gegevens bij zoals het weer en ik rubriceer de waarnemingen. Libellen bij de libellen, onder het kopje “lb”, zweefvliegen onder “zw”, wapenvliegen onder “wv”. Ik weet bijna zeker dat ik die kunst van Paul heb afgekeken. Hij schreef altijd erg nauwkeurig alle waarnemingen op, noteerde in de SBB inventarisatieatlas (of kopieën daarvan) de exacte locaties. Tegenwoordig hebben we met 1 swipe de satellietbeelden, topografische kaart of de bodemkaart van een gebied te pakken en ver-raadt een rondje op het scherm waar we staan. In die tijd hadden we een zwart-wit topografische atlas in een ringbandje. Of je moest dure topografische kaarten in kleur kopen, maar daar hadden we natuurlijk niet het geld voor.

Paul leerde mij dus nauwkeurig noteren in mijn excursieboekje. Hij introduceerde nieuwe vliegengroepen bij mij. Wapenvliegen, snavelvliegen, dazen. In 1986 noteerde ik nog nauwelijks aantallen. Maar dat is in 1987 veranderd. Ik kom gegevens tegen van een “pika” (pinksterkamp) in Nieuwkoop. Met Paul en anderen hebben we veel langs het Meijepad gevangen. Ik noteerde de aantallen nauwkeurig, en ik zie een kleine kopie van de topografische kaart mét locatienotities in mijn excursieboekje terug. Ongetwijfeld onder invloed van Paul waar ik gretig de kunst van afkeek.

In 1987 volgen nog twee zomerkampen waar ook Paul aanwezig was: “Bentheim I” en “Ooy III”. De Bruuk, Jansberg, Groenlanden, voorbeelden van plekken waar zijn naam bij staat in mijn excursieboekje. In dat jaar zat Paul in het hoofdbestuur van de NJN. Het is traditie dat elk nieuw hoofdbestuur zich in het verenigingsorgaan “Amoeba” voorstelt. Zo ook Paul, en omdat het bijzonder is om hem zelf aan het woord te laten heb ik het hier opgenomen (figuur 3). Paul was ook één of twee jaar redacteur van *Stridula*, het blaadje van de insectenwerkgroep van de NJN. Ik vond een oud redactioneel van hem uit die tijd (figuur 4). Vooral mooi om te zien dat hij altijd ondertekende met een gestileerde vlieg naast zijn naam. Inmiddels was dat weer terug bij Paul.

De naam Polleke gebruikte hij daarvoor zelf ook, in mijn beerput (een soort boek waar iedereen een stukje in kon schrijven, soort van poezie-album maar dan meer stoer) ondertekende hij zijn stukjes met Polleke. Later veranderde dat dus en heeft hij daar blijkbaar afstand van genomen. Toch is het wel die naam waarmee ik me hem vooral herinner.

Paul schreef nog niet zoveel in zijn jeugdbondstijd. Eigenlijk zelfs heel erg weinig. Ik vond twee artikelen in het tijdschrift *Stridula*. Een kort stuk over de determinatie van *Xylota*'s, en een vrij uitgebreid artikel over *nota bene* wantsen. Hij was goedlachs, ontzettend vriendelijk en behulpzaam. Hij zocht niet het middelpunt van de belangstelling, maar deed wel altijd mee. Zowel op fanatieke excursies én als er een lolletje gemaakt werd. Hij trok ook altijd zijn eigen plan. Hij nam de tijd om zijn eigen verzamelde materiaal goed te verwerken, ging naar plekken waar hij graag naar toe wilde en koos zijn gezelschap zorgvuldig. Misschien realiseer ik me nu wel meer dan voorheen hoeveel ik van hem geleerd heb. Zijn manier van aantekeningen maken, de vele vliegengroepen waar hij mee bezig was, het uitpluizen van de topografische kaarten op interessante plekken.

Eind 1988 ging Paul de NJN uit als oude sok, want met 23 jaar (tegenwoordig 25 jaar) moet iedereen er uit. Onze wegen hebben daarna lang ver van elkaar gelopen. Ik raakte meer in het onderzoek naar libellen en dagvlinders terecht, Paul stortte zich helemaal op de (kleine) vliegjes. Tien jaar geleden ben ik ontwaakt uit mijn dipterologisch sabbatical en kwamen we elkaar soms weer tegen. En dan is het toch wel bijzonder dat de herinnering dus zo ver terug gaat.

Beuk, P., 1988. Wantsen. *Stridula* 12(1): 28-38.

Beuk, P., 1988. Reactie: *Xylota*'s. *Stridula* 12(2): 12-14

SEK

Lieve allemaal,

Wie zit er tegenwoordig nu precies op die plaats Sek? Voor velen nog een vraag, voor sommigen en voor mij een weet.

De natuur heeft altijd al in mij gezeten (schijnt). Al in de 2e klas van de lagere school schreef ik een opstel, waarin ik ontdekkingsreiziger was, en de wilde dieren in het oerwoud ving om ze mee te nemen naar Nederland, zodat iedereen ze kon zien. De eerste echte stap kwam, toen ik lid werd van de Rangers van het Wereld Natuur Fonds. Dat hield ik enkele jaren vol, en in 1979 hoorde ik voor het eerst van de NJN. Al vrij snel had ik mij opgegeven als lid. Ik was toen 14 jaar oud, woonde 10 km. van het verzamelpunt van de excursies en als enige NJN-er in een dorpje, waar de meesten van jullie nog nooit van zullen hebben gehoord. Ik sleet zo mijn eerste 4 NJN-jaren in Hoogkarspel zonder een echte band te hebben met de NJN, laat staan met de afdeling.

Ik was in die tijd voornamelijk bezig met vogeltjes.

Na dan de middelbare school afge maakt te hebben, kwam de tijd om te gaan studeren. Dus toog ik naar Wageningen, en vanaf dat moment begon er een sterretje te rijzen (bij wijze van spreken dan). Ik begon activiteiten binnen een afdeling te vertonen, en ging zelfs naar Kongressen.

Een heleboel dingen, die nu vanzelfsprekend zijn om te doen als NJN-er, begonnen voor mij toen pas.

In Wageningen woon ik op dat inmiddels landelijk bekende complex dat Droevendaal heet. Intussen heb ik in de ruim drie jaar dat ik hier woon een verschrikkelijke uitbreiding van het aantal NJN-ers hier meegemaakt. Nu zullen ze het weten, ik zal ze weten te vinden voor het stencillen van het HB-Drukwerk.

Voordat ik mij met het gefröbel van een HB-baantje inliet, was ik hier voorzitter van de afdeling (en ben dat nu zelfs nog) en studeerde ik hier biologie. Daar ga ik hierna ook weer vrolijk mee verder. Tussen de bedrijven door kan ik dit jaar misschien wat studie-activiteiten ontplooiën, maar daar reken ik niet te veel op. Mijn afstudeerrichting in de biologie wordt diertaxonomie. Dat houdt globaal het indelen van het dierenrijk en het geven van namen aan diergroepen in. Het is dan ook niet verwonderlijk dat ik een voorliefde voor determineertabellen heb. Deze voorliefde leef ik voornamelijk in de insectenwereld uit, en er zijn weinig groepen, die zich niet in mijn interesse kunnen verheugen. Zelfs in de winter is er op dat gebied nog heel wat te doen!

Mijn boekenkast is inmiddels gevuld met nog veel meer andere tabelletjes, dus ik heb normaal aardig wat werk om ze niet stil te laten lig-

gen. Komend jaar zal het gebruik wel niet zo groot zijn, omdat ik veel met het besturen bezig zal zijn. Hierna heb ik in de Bond nog een jaartje om even uit te rusten van al het inspannende werk, dat dit jaar gedaan moet worden.

Allemaal veel plezier in het komende jaar, en laat maar veel van je horen: als jullie flink veel mensen enthousiast maken voor de Bond, vind ik het niet erg om hard te moeten werken om al die info-verzoekjes te moeten verwerken. Dus, werk ze.

Groetjes, Paul

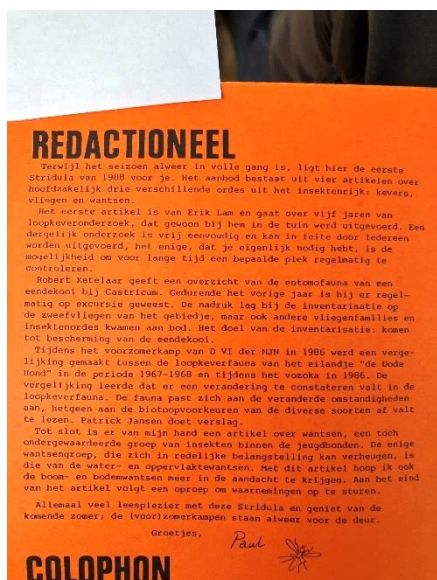

SEK in hoofdbestuur NJN, 1987

In De Bruuk, 1987

Figuur 3

Figuur 4

Redactioneel

Terwijl het seizoen alweer in volle gang is, ligt hier de eerste Stridula van 1988 voor je. Het aanbod bestaat uit vier artikelen over hoofdzakelijk drie verschillende ordes uit het insectenrijk: kevers, vliegen en wantsen.

Het eerste artikel is van Erik Lam en gaat over vijf jaren loopkeveronderzoek. Een dergelijk onderzoek is vrij eenvoudig en kan in feite door iedereen worden uitgevoerd, het enige, dat je eigenlijk nodig hebt, is de mogelijkheid om voor lange tijd een bepaalde plek regelmatig te controleren.

Robert Ketelaar geeft een overzicht van de entomofauna van een eendenkooi bij Castricum. Gedurende het vorige jaar is hij er regelmatig op excursie geweest. De nadruk lag bij de inventarisatie op de zweefvliegen van het gebiedje, maar ook andere vliegenfamilies en insectenordes kwamen aan bod. Het doel van de inventarisatie: komen tot bescherming van de eendenkooi.

Tijdens het voorzomerkamp van D VI der NJN in 1986 werd een vergelijking gemaakt tussen de loopkeverfauna van het eilandje "de Dode Hond" in de periode 1967-1968 en tijdens het voozoka in 1986. De vergelijking leerde dat er een verandering te constateren valt in de loopkeverfauna. De fauna past zich aan de veranderende omstandigheden aan, hetgeen aan de biotoopvoorkeuren van de diverse soorten af valt te lezen. Patrick Jansen doet verslag.

Tot slot is er van mijn hand een artikel over wantsen, een toch ondergewaardeerde groep van insecten binnen de jeugdbonden. De enige wantsengroep, die zich in redelijke belangstelling kan verheugen, is die van de water- en oppervlaktewantsen. Met dit artikel hoop ik ook de boom- en bodemwantsen meer in de aandacht te krijgen. Aan het eind van het artikel volgt een oproep om waarnemingen op te sturen.

Allemaal veel leesplezier met deze Stridula en geniet van de komende zomer; de (voor)zomerkampen staan alweer voor de deur.

Groetjes, Paul

OPROEP Wie is de volgende?

Dit jaar hebben we als excursiecommissie iets anders aangepakt dan voorgaande jaren. In plaats van het gebruikelijke concept waarbij wij als commissie beslissen waar we naar toe gaan, hebben we een drietal leden bereid gevonden om een excursie te organiseren in één van hun favoriete gebieden. Dat heeft, naar mijn idee, een aantal mooie plekken opgeleverd.

Op het moment van schrijven hebben we de eerste excursie alweer enige tijd achter de rug. We zijn daarvoor in een gebied geweest waar André Schulten mooie herinneringen aan heeft. En dat was niet onterecht, want de Rijnstrangen zijn inderdaad prachtig. Wat we allemaal gezien hebben kan je verderop in dit nummer van de Vliegenmepper lezen. Verder gaan we dit jaar nog op pad in de favoriete gebieden van Ton de Winter (Wageningse uiterwaarden) en Erik Macco (Diverse plekken in Zuid-Limburg).

Lijkt het jou ook leuk om je favoriete gebied eens aan andere leden van de Sectie Diptera te laten zien en dus een excursie te organiseren, aarzel dan niet en neem contact met één van ons op. Dan kunnen we kijken of we dat in het programma voor volgend jaar kunnen inpassen.

De excursiecommissie (Eva, Elias en Jan)

Verslag ALV Sectie Diptera NEV

15 maart 2025, locatie Natuurmuseum Brabant te Tilburg

Leendert-Jan van der Ent

Aanwezig: Dick Belgers, Elias de Bree, Reinoud van den Broek, Sander Bot, Niels-Jan Dek, Eva Drukker, André van Eck, Leendert-Jan van der Ent, Casper de Groot, Remco Hofland, Wil van den Hoven, Robert Ketelaar, Sandra Lamberts, Erik Macco, Jan Meekel, Mischa d'Oliveira, Marijke Orbions (gast), Joop Prijs, Gerard Pennards, Liekele Sijstermans, Wouter van Steenis, Jonne Veldboom, Jan Willem van Zuijlen

Afgemeld: Laurens van der Leij, Pjotr Oosterbroek, Marc Pollet, André Schulten, Ruud van der Weele

Ledenaantal: De sectie heeft momenteel 91 actieve leden. We hebben in 2024 vijf nieuwe leden erbij gekregen en twee leden hebben opgezegd.

Overlijden Paul Beuk

Het begin van de ALV was gewijd aan het recente plotsklaps overlijden van Paul Beuk. Paul was al vanaf het begin van de Sectie lid en heeft veel betekend voor de Nederlandse Diptera in het algemeen (editor van de Checklist of the Diptera of The Netherlands, beheerder van de Diptera forum site (<https://Diptera.info>) en de site van de Nederlandse lijst van Diptera (<https://diptera-info.nl/news.php>)) en was daarnaast was actief in het determineren van meestal kleine vliegen van minder bekende families voor leden van de Sectie Diptera en bezig, al dan niet samen met andere Sectie leden, met het publiceren van nieuwe soorten Diptera voor de Nederlandse fauna. Meerdere leden hebben hun ervaringen met en anekdotes over Paul gedeeld. Theo Zeegers is op dit moment het aanspreekpunt voor de nalatenschap van Paul en het continueren van o.a. de Nederlandse namenlijst van Diptera en het Dipteraforum. Leden worden uitgenodigd om herinneringen aan Paul op papier te zetten om deze samengevoegd als een in memoriam in de volgende Vliegenmepper te plaatsen.

Bestuur

De voorzitter heeft aangegeven het stokje in 2026 te willen overdragen. Geïnteresseerden in deze functie worden gevraagd contact met het bestuur op te nemen. Eva Drukker is bereid gevonden om samen met Jan Meekel en Elias de Bree deel uit te maken van de excursiecommissie.

Financiën

Overzicht van de penningmeester (Ruud van der Weele) voor het jaar 2024

Saldo op 1 januari 2024 € 1018,08

Ontvangen

€ 374,00	Contributie lidmaatschap sectie Diptera
----------	---

Uitgaven

€ 233,73	Vliegenmepper
€ 415,25	Diptera-dagen
€ 50,70	Kosten Bank

€ 699,68 Totaal

Het betekent dat we in **€ 325,68** meer hebben uitgegeven dan ontvangen.

Saldo op 1 januari 2025: € 692,40

Dit met in het achterhoofd dat ca. 30 leden nog niet betaald hebben voor 2024. Hierdoor missen we voor 2024 €225 op de balans. Ook voor 2025 is er nog van veel leden geen contributie ontvangen. Afgesproken is om hier in de toekomst beter op te gaan sturen. Voortaan zal in december in een aparte e-mail de leden om contributie bijdrage gevraagd worden. In februari is dan voor de komende ledenvergadering inzicht van wie nog niet betaald heeft

Vliegenmepper

We hebben uiteindelijk twee Vliegenmeppers uitgegeven waarvan de laatste pas in februari 2025 verscheen. Wederom lastig om op tijd genoeg copy te krijgen. Voor de komende Vliegenmepper lijkt al voldoende copy binnen te zijn.

Excursies

De afgelopen jaren werden de excursies niet goed bezocht. Een reden om eens een andere aanpak te proberen. Hierbij wordt gedacht om samen met andere groepen zoals insectenfotografen en natuurwerkgroepen het veld in te gaan waarbij de expertise van vliegenexperts gedeeld kan worden.

Zo is er vorig jaar door de Sectie Diptera een excursie georganiseerd met fotografen en vliegenexperts van de Sectie in het Noord-Hollands Duinreservaat. Dit werd goed bezocht en deze vorm van excursie zou in het vervolg vaker kunnen worden georganiseerd, aangezien steeds meer leden gewapend met een camera het veld in gaan in plaats van gewapend met een netje of exhauster. Overigens hoeft dit elkaar niet te bijten, maar eerder versterken.

De sectie stelt voor 2025 de volgende excursies voor waarvan een deel in samenwerking met het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg (NHGL)

1. **26 april:** Rijnstrangen o.l.v. André Schulten (uitwijk 3 mei)
2. **28 juni:** Wageningse uiterwaarden o.l.v. Ton de Winter. Dit is wederom een fotografen en deskundigen excursie.
3. **22 augustus:** Bemelerberg o.l.v. Erik Macco i.s.m. wantsenwerkgroep van NHGL (maximaal 7 deelnemers!)

4. **6 september:** Bunderbos (Elsloo) o.l.v. Erik Macco i.s.m. paddestoelenwerkgroep van NHGL

5. **27 september:** Brunsummerheide o.l.v. Erik Macco i.s.m. paddestoelenwerkgroep van NHGL

Dipteraweekend

Het Dipteraweekend was in 2024 in Zeeuws-Vlaanderen. De organisatie en met name de locatie van overnachting was pas laat rond, maar gratis, en uiteindelijk is het Dipteraweekend succesvol verlopen met een wat kleiner aantal leden dan normaal.

Het dipteraweekend van 2025 zal van donderdag 29 mei t/m zondag 1 juni plaatsvinden in Luxemburg i.s.m. de entomologen van Luxemburg van het Natuurhistorisch Museum in Luxemburg. Wouter van Steenis heeft hierover de eerste contacten gelegd. In eerste instantie gaan we helpen met het inventariseren op zweefvliegen voor de Atlas van de zweefvliegen in Luxemburg, maar waarnemingen van andere vliegen en muggen zijn van harte welkom voor de inventarisatie van de Diptera in Luxemburg.

Voor het dipteraweekend van 2026 gaan we een locatie op of nabij de Sallandse Heuvelrug zoeken.

Studiedag

In het najaar zal weer een “ouderwetse” studiedag georganiseerd worden gericht op een groep van Diptera met veel ruimte (tijd) en materiaal om te kunnen determineren in het bijzijn van de deskundigen.

Zweefvliegen (Diptera: Syrphidae) 34 jaar later in het Wildrijk

Luc Elshout

Insectenwerkgroep – NJN

Figuur 1: Het Wildrijk. © Openstreetmap en © Google Satelliet.

Inleiding

Met Pasen in 2022 ging de Insectenwerkgroep van de NJN op kamp naar het Wildrijk, nabij Sint Maartensvlotbrug in Noord-Holland. Het Wildrijk is een idyllisch bosje tussen een zee van bloembolveld en recreatieparken.

Het Wildrijk is een klein bos (17 ha) bij Sintmaartensbrug op voedselrijke bodem. Dit bos ligt geïsoleerd ten opzichte van andere bossen, rondom liggen uitgestrekte bollenvelden. Sinds 1980 wordt er schoon water uit de duinen aangevoerd om het voedselrijke water van de bollenvelden niet te hoeven gebruiken. Het bos bestaat uit essen-iepen bos en duin-eiken bos met ondergroei van wilde hyacint (Ketelaar & Rossenaar, 1989). Ook komen er andere houtige soorten voor, o.a. esdoorn, berk, hult en lijsterbes. De hoge grondwaterstand en de vele waterloopjes zorgen ervoor dat dit bos een uniek karakter heeft (Ketelaar & Rossenaar, 1989). Een

deel van het bos is recentelijk verjongd met nieuwe aanplant van eik, linde, es, beuk, berk en els. Dit was nodig omdat veel iepen dood zijn gegaan aan de iepenziekte (Landschap Noord-Holland 2022).

In het totaal melden Ketelaar & Rossenaar (1989) 37 soorten zweefvliegen voor het Wildrijk, op waarneming.nl zijn 27 soorten gemeld.

Methode

In 1988 is er door Robert Ketelaar en Arnout-Jan Rossenaar, van NJN Distrikt 8, een zweefvliegeninventarisatie uitgevoerd. Er zijn in 9 perioden zweefvliegen geteld. Ook is er gelet op de planten waar zweefvliegen gebruik van maakten voor nectar. Er werden destijds 37 soorten gevonden waarvan 17 soorten afhankelijk zijn van het bosmilieu (Ketelaar & Rossenaar, 1989). De inventarisatie vond plaats op 17 april 2022. Dit was de zonnigste dag van het weekend wat

de kans op het vinden van zweefvliegen aanzienlijk vergrootte en deze datum kwam overeen met de eerste teldatum in 1988. Er is gezocht naar zweefvliegen door over de paden te lopen en goed te letten op zonnige stukken en bloeiende planten. Zweefvliegen zijn op zicht of na vangst met insectennet op naam gebracht.

Alle waarnemingen zijn ingevoerd in ObsMapp en geüpload op waarneming.nl. Wanneer de insecten op een nectarplant gevonden waren, is de nectarplant aan de waarneming toegevoegd. Voor determinatie werden het boek van Bot & van de Meutter (2019) en Schulten (2018) gevolgd. Aantallen zijn in aantalsklassen verdeeld zoals in Ketelaar & Rossenaar (1989) (zie ook de legenda van tabel 1).

De resultaten zijn vergeleken met de eerste twee tellingen van 1988, betreffende 16 april en 9 mei. De soortsaamenstelling is vergeleken, maar ook de verschillen in aantallen (middelste waarde van elke aantalsklasse).

Resultaten

Bloeiende planten die we tegen kwamen in het bos waren sleedoorn (*Prunus spinosa*), gewoon speenkruid (*Ficaria verna*), paardenbloemen (*Taraxacum spec.*) en hyacinten (*Hyacinthoides spec.*). Sleedoorn, speenkruid en paardenbloemen werden gebruikt als nectarplant. De bladeren van de hyacinten vooral om op te warmen in de zon.

We vonden 15 soorten zweefvliegen, waarvan 4 specifieke bossoorten. Er zijn 7 soorten niet gezien die in de eerste twee tellingen van 1988 wel gezien zijn. Hiervan zijn twee soorten bossoorten, *Platycheirus scutatus* en *Cheilosia pagana*. *Syrphid pipiens* is als enige soort, die niet gezien is, wel nog gemeld op waarneming.nl. Er zijn 7 soorten gezien die in 1988 de eerste twee tellingen niet gezien zijn, drie hiervan werden niet eerder gezien in het Wildrijk, dit betreft *Cheilosia vernalis*, *Eupeodes luniger* en *Epistrophe elegans*. *Syrphus ribesii* werd met 38 exemplaren veel gezien. *Ferdinandea cuprea* werd door één deelnemer gezien. *Melanostoma scalare* is maar 2 keer gedetermineerd maar was waarschijnlijk veel meer aanwezig maar niet geteld doordat de soort lastig met zekerheid op naam te brengen is.

In de zuidwesthoek van het bos, op een open plek nabij bebouwing, werd de hoogste

dichtheid aan zweefvliegen gevonden. De aantallen laten in vergelijking met 1988 geen grote verschillen zien. *Syrphus ribesii* lijkt in aantallen flink toegenomen te zijn ten opzichte van 1988, van 2-5 (B) naar 25-50 (E).

Discussie

De aantallen laten in vergelijking met 1988 geen grote verschillen zien. Dit gaat in tegen het beeld dat de zweefvliegen, en insecten in het algemeen, achteruit gaan (Barendregt et al. 2022, Hallmann et al. 2021). Meer tellingen zouden nodig zijn om deze resultaten te ondersteunen. Het is te betreuren dat Ketelaar & Rossenaar (1989) gebruik maakten van aantalsklassen waardoor verschuivingen binnen deze klassen niet te zien zijn. Het is dus niet uit te sluiten dat ook in het Wildrijk de zweefvliegenaantallen achteruit gaan. Waarschijnlijk heeft het ouder worden van het Wildrijk een positief effect op bossoorten en soorten die afhankelijk zijn van dood hout, zoals *Ferdinandea cuprea* en *Baccha elongata* (Steenis et al., 2013). Het verjongen van een groot stuk bos heeft een positief effect op soorten die veel in bosranden gezien worden zoals *Syrphus ribesii*.

Dankwoord

Onze dank gaat uit naar Roelf Hovinga, van het Noord-Hollands Landschap, die ons toe stond het gebied te bezoeken en te inventariseren, ook al was het in een druk paasweekend. Onze dank gaat ook uit naar Aat Barendregt (†) en Robert Ketelaar met wie wij van te voren overlegd hebben over de opzet van de inventarisatie. En als laatste dank aan de kampdeelnemers, die een paar extra ogen opleverden in het veld, Jelte Achterkamp, Arthur van Ooijen, Sanne Verplanke, Floriaan van Bemmelen, Jurre Brouwer en Lidy Heijns.

Literatuur

Barendregt, A., Zeegers, T., Van Steenis, W., & Jongejans, E. (2022). Forest hoverfly community collapse: Abundance and species richness drop over four decades. *Insect Conservation and Diversity*, 15(5), 510–521.

<https://doi.org/10.1111/icad.12577>

Bot, S. & van de Meutter, F. (2019) *Veldgids Zweefvliegen*. KNNV Uitgeverij: Zeist.

Hallmann, C. A., Ssymank, A., Sorg, M., De Kroon, H., & Jongejans, E. (2021). Insect biomass decline scaled to species diversity: General patterns derived from a hoverfly community. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 118(2).

<https://doi.org/10.1073/pnas.2002554117>

Ketelaar, R. & A.-J. Rossenaar (1989). De zweefvliegen van het Wildrijk en hun beheer. Nederlandse Jeugdbond voor Natuurstudie – Distrikt 8 (Noord-Holland Noord)

Schulten, A. (2018). *Zweefvliegen van Nederland en België*. Jeugdbondsuitgeverij, 's Graveland.

Steenis, Wouter van & Menno Reemer. (2013). Zweefvliegen houden van oude bossen. *De Levende Natuur*, 114(5), 177–181.

Landschap Noord-Holland (2022). Wildrijk. Opgehaald op november 28, 2022, van Landschapnoordholland.nl website:

<https://www.landschapnoordholland.nl/natuur-gebieden/wildrijk>

soort	voorkomen	aantal	Verandering t.o.v. 1988	bossoort			
<i>Syrphus ribesii</i>	E	38	+++		Legenda:	A	1
<i>Epistrophe eligans</i>	A	1	+			B	2 - 5
<i>Eupeodes corollae</i>	B	4	+			C	6 - 10
<i>Eupeodes luniger</i>	A	1	+			D	11- 25
<i>Episyrphus balteatus</i>	A	1				E	25 - 50
<i>Baccha elongata cf.</i>	B	5	+	*		F	>50
<i>Melanostoma mellinum</i>	C	7	++			+	aanwezig
<i>Melanostoma scalare</i>	+	2		*		*	bossoort
<i>Platycheirus albimanus</i>	B	2		*			
<i>Cheilosia vernalis</i>	C	6	+				
<i>Ferdinandea cuprea</i>	A	1		*			
<i>Heliophilus pendulus</i>	C	9	+				
<i>Eristalis arbustorum</i>	A	1	+				
<i>Eristalis intricaria</i>	A	1	-				
<i>Eristalis pertinax</i>	D	11					

Tabel 1. Zweefvliegen gevonden op 17 april 2022 in het Wildrijk, het voorkomen is in aantalsklassen opgedeeld (A = 1 t/m F = > 50). Soorten die wel gezien zijn maar waarvan de aantallen slecht ingeschat konden worden zijn aangegeven met een + (kolom 2). Verandering t.o.v. van 1988 is aangegeven met een +, ++, +++ of – (kolom 3). Bossoorten zijn aangegeven met een asterisk.

Luc Elshout, 9 maart 2025, luc@fototoko.nl
Insectenwerkgroep – NJN

De *Idioptera* (en *Eloeophila*) soorten van Noordwest-Europa (Limoniidae, Limnophilinae). Determinatietabel, habitats en voorkomen in de Benelux

Pjotr Oosterbroek¹ & Jan Soors²

¹Naturalis Biodiversity Center, Leiden.

p.oosterbroek@chello.nl; ccw.naturalis.nl

²Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO),
vestiging VMM, Gent. jan.soors@inbo.be

Idioptera linnei (Prachtsteltnug)

Foto: Daan Drukker (bron: waarneming.nl)

Samenvatting

Er zijn negen *Idioptera* soorten bekend van Noordwest-Europa. Dit is inclusief de soorten bekend als *Eloeophila*, een genus dat nu beschouwd wordt als een jonger synoniem van *Idioptera*. Een determinatietabel voor deze negen soorten wordt gepresenteerd met daarnaast een samenvatting van de biologie en, meer in detail, de verspreiding in België, Nederland en Luxemburg.

Abstract

Nine species of *Idioptera* occur in Northwest Europe. This includes the species known as *Eloeophila*, a genus nowadays considered a junior synonym of *Idioptera*. A key to the species is presented, as well as a summary of their biology and, in more detail, information about the distribution in Belgium, the Netherlands and Luxembourg.

Inleiding

De genera *Idioptera* Macquart, 1834 en *Eloeophila* Rondani, 1856 worden allang beschouwd als nauwverwant (Ribeiro 2008). De Europese soorten van *Eloeophila* worden behandeld in Starý (2009) en alle tot nu toe bekende soorten van de wereld in Podenas (2023). Uit recent fylogenetisch onderzoek van Santos & Ribeiro (2024) is naar voren gekomen dat de twee genera synoniem zijn. In een dergelijk geval heeft de oudste naam prioriteit en inmiddels zijn alle (wereldwijd 86) *Eloeophila* soorten samengevoegd met de (wereldwijd slechts vijf) *Idioptera* soorten. Gegeven deze situatie en omdat er geen volledige tabel is voor de Noordwest-Europese soorten van *Idioptera* (inclusief *Eloeophila*), lijkt het ons goed om zo'n tabel te presenteren. In heel Europa komen 22 *Idioptera* soorten voor (Oosterbroek 2025), in Noordwest Europa negen, bekend van Ierland (7), Groot-Brittannië (8), Denemarken (7), Duitsland (9), Nederland (6), België (8), Luxemburg (1) en Frankrijk (9, exclusief Corsica waar een aantal Mediterrane soorten te vinden zijn).

Afkortingen

CCW Catalogue of the Craneflies of the World
(ccw.naturalis.nl)

ex. exemplaar

leg. verzameld door

prov. provincie

RMNH Rijksmuseum van Natuurlijke Historie,
thans Naturalis Biodiversity Center, Leiden

W.be Waarnemingen.be

W.nl Waarneming.nl

De soorten

Idioptera apicata (Loew, 1870):

BE, DE, FR, GB, IR.

Idioptera linnei Oosterbroek, 1992:

BE, DE, DK, FR, GB, IR, NL.

Idioptera maculata (Meigen, 1804):

BE, DE, DK, FR, GB, IR, LU, NL.

Idioptera miliaria (Egger, 1863):

BE, DE, FR.

Idioptera mundata (Loew, 1870):

BE, DE, DK, FR, GB, IR.

Idioptera pulchella (Meigen, 1830):

BE, DE, DK, FR, GB, IR, NL.

Idioptera submarmorata (Verrall, 1887):

BE, DE, DK, FR, GB, IR, NL.

Idioptera trimaculata (Zetterstedt, 1838):

BE, DE, DK, FR, GB, IR, NL.

Idioptera verralli (Bergroth, 1912):

DE, DK, FR, GB, NL.

Determinatietabel

De vleugellengtes kunnen bij de diverse auteurs nogal verschillen. Aan het einde van de tabel staat hiervan een overzichtje (fig. 22).

1a. Cel m (Stubbs 2021: lower basal cell) in het midden met een extra dwarsader (fig. 1, 2).

***Idioptera* → 2.**

1b. Cel m in het midden zonder extra dwarsader.

overige Limoniidae

2a. Vleugeltekening zonder kleine vlekken op de lengteaders of op de uiteinden van de aders langs de onder-achterranda (fig. 1, 3-5, 16-18, 20-21). → **3.**

2b. Vleugeltekening met kleine vlekken op de uiteinden van de aders langs de onder-achterranda, soms ook op de lengteaders (fig. 2, 6-7 rode pijlen); bij *I. apicata* (fig. 10) zijn deze vlekjes grotendeels opgenomen in de vleugeltekening. → **6.**

3a. Vleugeltekening met drie vlekken bij de vleugelvoorranda inclusief de stigmavlek (fig. 1 zwarte pijltjes). Haltes geel. ***trimaculata***

3b. Vleugeltekening anders. Haltes met een verdonkerde kop (fig. 3-5). → **4.**

4a. Vleugeltekening in de vorm van dwarsbanden (fig. 3-5). Vrouwtje al of niet kortvleugelig. → **5**

4b. Vleugeltekening anders, met geen of weinig donkere vlekken, de dwarsaders soms donker gezoomd, soms ook de lengteaders donker gezoomd (fig. 16-21). Vrouwtje niet kortvleugelig. → **13**

5a. Vleugelvlekken met een lichtgekleurde kern, vleugelbasis en top uitgebreid verdonkerd (fig. 3). Dijen (femora) van in ieder geval de achterpoten maar meestal alle poten lichtgekleurd met een breed verdonkerd uiteinde. Man: achterlijf roodbruin tot bruin met donkere zijstreep (fig. 3, 4). Vrouw: achterlijf meestal donker gekleurd, vleugels met een duidelijke tekening en meestal van normale lengte (fig. 3), soms verkort maar dan altijd met een duidelijke tekening (fig. 4). ***linnei***

5b. Man: vleugelvlekken uniform en vleugelbasis en vleugeltop minder verdonkerd; poten donker gekleurd, enkel de basis van de dijen lichter; achterlijf met achterranda van de segment donker (fig. 5A). Vrouw: in onze regio met korte vleugels zonder duidelijke tekening (fig. 5A, 5B) (in Noord-Europa ook normaalvleugelig). ***pulchella***

6a. Vleugeltekening met zeven donkere vlekken aan de vleugelvoorranda inclusief stigmavlek waarbij de meeste vlekken kleiner zijn dan hun onderlinge afstand (fig. 2: zwarte pijltjes) en ook niet onderling verbonden zoals in fig. 6 & 7. → **7.**

6b. Vleugeltekening anders (fig. 6-13). → **8.**

7a. Vleugel smal, circa 4x zo lang als breed, onderkant met een normale ronding) en met een hele rij kleinere vlekken op de uiteinden van de aders langs de onder-achterranda (fig. 2 rode pijltjes). De grondkleur van de vleugel is minder transparant dan bij de andere soorten.

verralli

7b. Vleugel breed, circa 3x zo lang als breed, onderkant enigszins driehoekig en met slechts enkele kleinere vlekken op de uiteinden van de aders langs de onder-achterranda (lemma 13: fig. 19) variëteit ***oligosticta***

(van *I. submarmorata* of *I. maculata*)

8a. Vleugeltekening met kleine vlekken op de uiteinden van de aders langs de onder-achterrand en ook op de lengteaders (fig. 6, 7 rode pijltjes). → **9.**

8b. Vleugeltekening met alleen kleine vlekken op de uiteinden van de aders langs de onder-achterrand maar niet op de lengteaders (fig. 8, 10). → **10.**

9a. Groot aantal (>10) vlekjes op de lengteaders, over de hele vleugel verspreid (fig. 6). **maculata.**

9b. Kleiner aantal (<10) vlekjes op de lengteaders, hoofdzakelijk beperkt tot de tophelft van de vleugel (fig. 7). **submarmorata**

10a. Bovenkant kop met twee donkere streepjes (fig. 8, 9). Vleugelvlekken uitgebreid, met name in apicale helft van de vleugel en daar met elkaar versmolten waardoor de vleugeltop uitgebreid is verdonkerd maar het uiterste puntje van de vleugel ongevlekt (fig. 8, 10). **apicata.**

10b. Bovenkant kop zonder twee donkere strepen (fig. 11). Vleugeltekening anders (fig. 12-13). → **11.**

11a. Bovenkant borststuk met donkerbruine lengtestrepen, de middelste twee lang, de strepen op de flanken korter (fig. 11). Vleugeltekening meestal zoals in figuur 7 maar zonder kleine vlekjes op de lengteaders, in enkele gevallen afwijkend getekend (zie lemma 13). **submarmorata.**

11b. Bovenkant borststuk anders. Vleugeltekening zoals in figuur 12 of 13. → **12.**

12a. Grotere soort, vleugellengte man 8.0 mm of langer. Antennesegmenten vanaf 3e bruin. Rs relatief lang, oorsprong een stuk voor extra dwarsader in cel m (fig. 12). Vleugeltekening min of meer hetzelfde als bij *I. miliaria* (fig. 13) maar vlekken veel meer geprononceerd (fig. 12). Bij man de buitenste gonostylus met een kleine inbochting (fig. 14). **mundata**

12b. Kleinere soort, vleugellengte man 7.5 mm of minder. Antennesegmenten vanaf 3e geel. Rs relatief kort, oorsprong ongeveer ter hoogte van extra dwarsader in cel m (fig. 13). Vleugeltekening min of meer hetzelfde als bij *I. mundata* (fig. 12) maar vlekken veel minder geprononceerd (fig. 13). Bij man de buitenste gonostylus breder en met een grotere inbochting (fig. 15). **miliaria**

13. Van *I. submarmorata* en *I. maculata* zijn exemplaren bekend met een nogal afwijkende vleugeltekening. Deze zijn als variëteiten beschreven en afgebeeld in Edwards (1938). Deze afbeeldingen hebben een lage kwaliteit maar worden hier zo goed mogelijk weergegeven (fig. 16-20). De afwijkende exemplaren zijn beschreven uit Engeland maar ook in Frankrijk is te midden van een aantal gewone *submarmorata*'s de variëteit *pentasticta* aangetroffen (fig. 21). Om te bepalen om welke van de twee soorten het gaat, is onderzoek van het mannelijk genitaal noodzakelijk, zie hiervoor de tabel in Starý (2009), de beschrijving van de soorten in Podenas (2023) en de figuren in de CCW (Oosterbroek 2025).

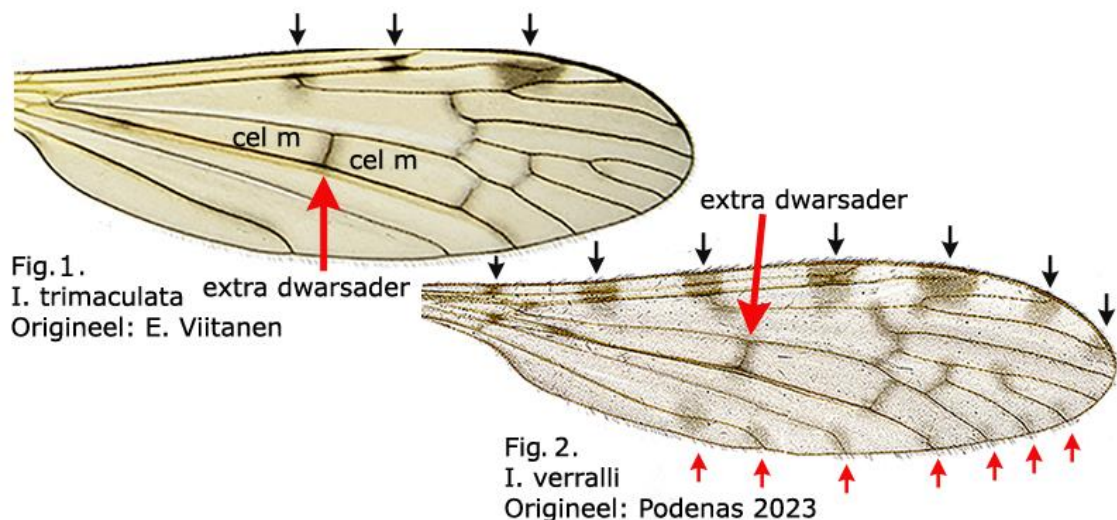

Fig. 3. Copula *I. linnei* Origineel: K. Nilsen

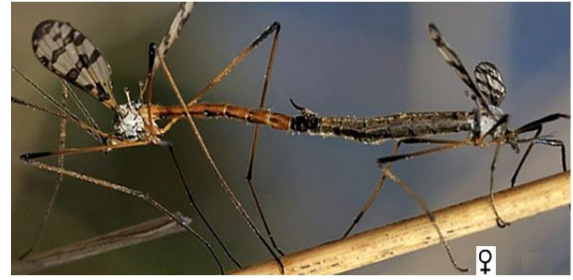

Fig. 4. Copula *I. linnei*. Origineel: J. Smits

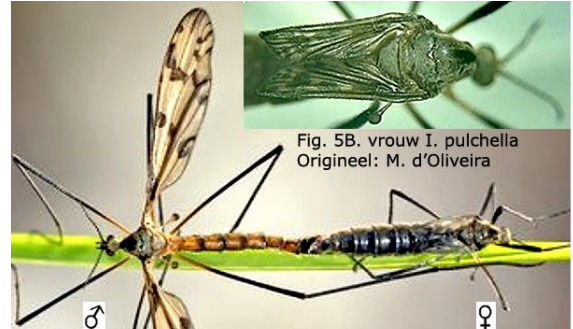

Fig. 3a. Copula *I. pulchella*. Origineel: A. Moers

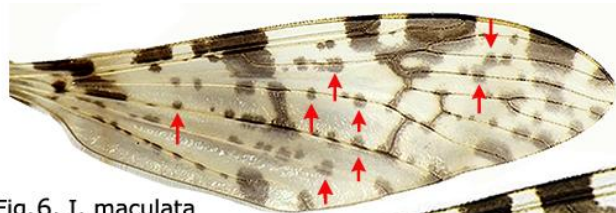

Fig.6. *I. maculata*
Origineel: D. Belgers

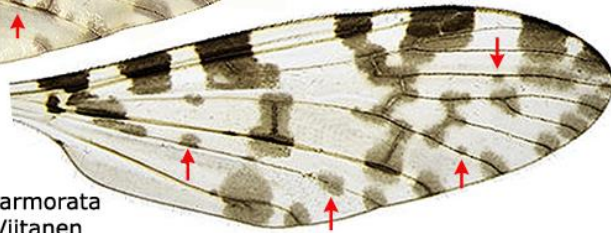

Fig.7. *I. submarmorata*
Origineel: E. Viitanen

Fig.8. *I. apicata*, vrouw Origineel: Podenas 2023

Fig.9. *I. apicata*, kop Origineel: Stubbs 2021 (kopstrepen ook wel te zien op fig.8)

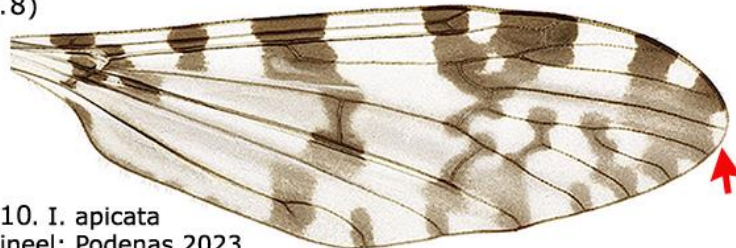

Fig.10. *I. apicata*
Origineel: Podenas 2023

Fig. 11. kop en borststuk
I. submarmorata, van boven

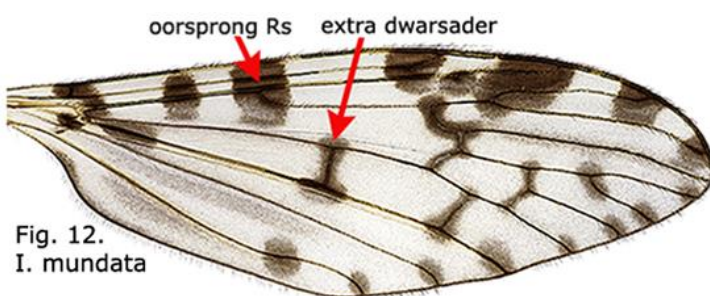

Fig. 12.
I. mundata

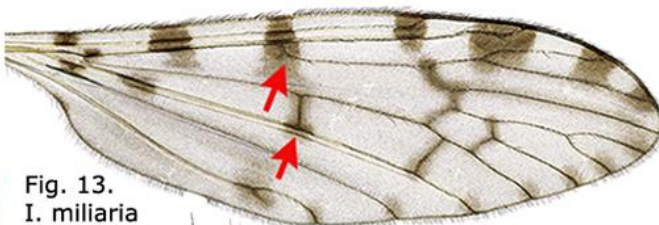

Fig. 13.
I. miliaria

Fig. 14. *I. mundata*

Fig. 15. *I. miliaria*

Fig. 11-15 Originelen: Podenas 2023

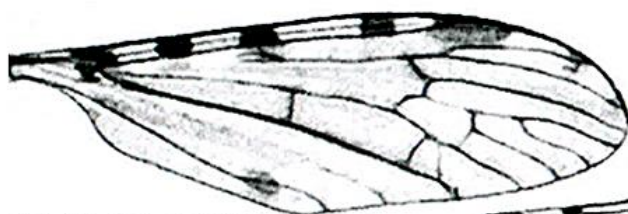

Fig. 16. var. *eatoni*

Fig. 17. var. *suffumata*

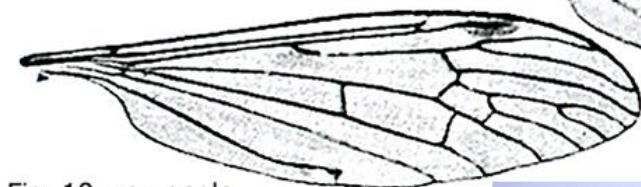

Fig. 18. var. *aegle*

Fig. 19. var. *oligosticta*

Fig. 20. var. *pentasticta*

Fig. 21. var. *pentasticta*. ©photo C. Quindroit;
France, dept. Mayenne, V.2024, leg. B. Beauflis

Biologie

(Zie voor een uitgebreider overzicht van de biologie van een soort de literatuurcitaten en hun referenties in de CCW.)

Idioptera apicata. De adulten zijn te vinden in bossages of in meer open landschap, dit in de buurt van waar de larven zich ontwikkelen, namelijk in kleine of grotere beken en rivieren met een zandige bodem, in moerassen en andere vochtige gebieden, in de Noord-Kaukasus ook bekend van montane steppes boven de 1000 meter waar de soort in grote aantallen kan voorkomen (Lantsov 2020). Vliegtijd: juni tot augustus.

Idioptera linnei. Wordt in allerlei vochtige habitats aangetroffen, zoals oevers van meren en rivieren maar toch vooral in hoogveen- en laagveengebieden. Vliegtijd: april tot september met een piek in de zomermaanden.

Idioptera maculata. Een soort van bronnen en beekjes in bebost gebied, moerasbossen, maar soms in natte meer open habitats. De larven ontwikkelen zich in zandige tot slibrijke oeverbodems. Vliegtijd: april tot oktober maar vooral van mei tot augustus.

Idioptera miliaria. Komt vooral voor langs oevers van beken en bronnen in bosgebieden maar ook wel in meer open en moerasige gebieden. In België werd de soort waargenomen in een lage moerasvegetatie in een beboste omgeving aan een zijbeekje van de Semois. Vliegtijd: juni tot augustus.

Idioptera mundata. Wordt aangetroffen bij bronnen en langs beken en rivieren in bebost gebied waar de larven zich ontwikkelen in de oeverzones. Uit België bekend van een gebied dat omschreven wordt als "bronbos en matig voedselrijk, kalkrijkmoeras/kwelzone" (Tack et al. 2021). Het zwermen van de soort aan de oever van een stroom bij zonsondergang wordt beschreven door Coulson (1959). Vliegtijd: juni tot augustus.

Idioptera pulchella. Is net zoals *I. linnei* aan te treffen in allerlei vochtige habitats maar

overheersend in hoog- en laagveengebieden. Vliegtijd: een overwegend vroege soort met enkele eerste waarnemingen al in maart, een piek in april met dan een afnemend aantal waarnemingen tot in september.

Idioptera submarmorata. Komt voor in veenmoerassen, natte bossen, langs kleine bosbeekjes, met een voorkeur voor kalkrijke gebieden. De larven hebben vermoedelijk een sterke associatie met veen en andere organisch rijke substraten. Vliegtijd: april tot augustus.

Idioptera trimaculata. Is te vinden langs beek- en rivieroevers, meestal in hellingbossen met struikgewas maar ook in zure omstandigheden zoals veenmoerassen. Goetghebuer (1929) vond de soort in hoge aantallen nabij bijna drooggevallen afwateringssloten van een open grasland ("prairie") bij Pont de la Vecquée in de provincie Luik. De larven ontwikkelen zich in natte en drassige bodems langs stromend water. Vliegtijd: mei tot juli.

Idioptera verralli. Wordt vaak geassocieerd met beschaduwde beken waar de larven zich ontwikkelen in het zandig sediment, komt ook voor in meer open, venige terreinen. Vliegtijd: april tot augustus maar hoofdzakelijk in mei tot juli.

Voorkomen in de Benelux

De eerste *Idioptera* soorten voor de Benelux (fig. 23) zijn uit Nederland gemeld in 1852 (*I. linnei*) en 1859 (*I. maculata*). Anno 2025 zijn er zes soorten bekend van Nederland. De Belgische Tipulidae [s.l.] catalogus van Jacobs (1903) noemt nog geen soorten maar al in 1905 volgt de eerste waarneming (*I. maculata*). Recent zijn door Beuk et al. (2025) nog drie soorten toegevoegd aan de Belgische fauna waardoor de teller nu op acht soorten staat. De enige soort van Luxemburg is bekend geworden door het onderzoek aan de grotten van het land (Reusch & Weber 2013) met *I. maculata* als toevallige bezoeker van een grot.

Idioptera apicata. Alleen bekend van een recente vondst uit België, prov. Luxemburg, Villers-Devant-Orval, 1 man, 17.VII.2023, Hubert Baltus (W.be; zie voor deze soort ook Beuk et al. 2025).

***Idioptera linnei*.**

Deze soort heeft een beperkte verspreiding in België en Nederland. Dit is hieronder verder uitgewerkt bij de bespreking van *I. pulchella* (fig. 25).

***Idioptera maculata*.**

Zoals te zien op de kaart met recente waarnemingen (2012 tot/met 2024) (fig. 24), is de soort vooral verspreid in het oosten en zuiden van Nederland en in een groot deel van België met uitzondering van het westen. Er zijn twee waarnemingen in het Nederlandse kustgebied: van 2018 in Meijndel en 2020 in Nationaal Park Zuid-Kennemerland. Dit is opmerkelijk omdat er van beide gebieden veel recente Diptera waarnemingen te vinden zijn op W.nl., voor Meijndel in 2024 ongeveer 1830, voor NP Zuid-Kennemerland in 2024 ongeveer 920.

Opvallend is ook dat de eerste waarneming op W.nl uit 2015 is, terwijl *I. linnei* en *I. pulchella* al eerder gemeld zijn, namelijk in 2006 en 2007 (fig. 25 & 26); op W.be zijn de drie soorten voor het eerst gemeld in 2010 (*I. linnei*), 2011 (*I. pulchella*) en 2012 (*I. maculata*) (fig. 24-26).

***Idioptera miliaria*.** Alleen bekend van een recente vondst uit België, prov. Luxemburg, Uci-mont, 1 vrouw, 20.V.2023, Jan Soors (W.be; zie voor deze soort ook Beuk et al. 2025).

***Idioptera mundata*.** Alleen bekend uit België. Voor het eerst vermeld door Goetghebuer (1913), prov. Luxemburg, "vallee du Rabais à Virton". Voor zover ons bekend werd een eerstvolgende waarneming pas ongeveer 100 jaar gemeld, uit de prov. Oost-Vlaanderen in de biodiversiteitsaudit voor het Bos t'Ename (Tack et al. 2021), als habitatspecifieke topsoort voor een gebied met "bronbos en matig voedselrijk, kalkrijkmoeras/ kwelzone". Deze Bos t'Ename vermelding staat op W.be als 1 vrouw, 3.V.2015. Een waardevolle derde waarneming staat op W.be, gevalideerd, 1 ex. (geslacht onbekend), prov. Luik, Natura 2000 gebied, Vallée de la Holzwarche, 11.VI.2024, Koen DeBouck.

***Idioptera pulchella*.**

Idioptera linnei en *I. pulchella* zijn soorten van open natte, moerassige gebieden met een duidelijke voorkeur voor veengronden. Zoals te zien op figuren 25 en 26 is er een zekere

overeenkomst tussen de verspreidingen van beide soorten. *I. pulchella* is beduidend algemener, kennelijk iets toleranter qua habitatpreferentie en daardoor wat wijder verspreid. Opvallend is het grotendeels ontbreken in het westen van beide landen en de beperkte verspreiding van beide soorten in België en het blijkbaar volledig ontbreken van deze soorten in Wallonië terwijl daar grote veengebieden zijn.

***Idioptera submarmorata*.**

De soort is in België bekend van zo'n zes vindplaatsen, in de provincies Oost-Vlaanderen, Vlaams-Brabant, Luik, Namen en Luxemburg uit de jaren 2015 (1x), 2023 (2x) en 2024 (3x), van april, mei en juli.

Theowald (1971) meldt de soort als eerste voor Nederland, van vier vindplaatsen in Limburg: Eygelshoven, Heerlen, Mechelen en Noorbeek. Voor zover wij weten zijn er geen andere waarnemingen tot ruim 50 jaar later, ook uit Limburg: Meerssen, Bunderbos, 14.V.2024, Sandra Lamberts (zie voor deze soort ook Beuk et al. 2025).

***Idioptera trimaculata*.**

Uit de literatuur zijn slechts enkele Belgische vindplaatsen bekend, alle in de provincie Luik. In de Hoge Venen: Hockai (Goetghebuer & Tonnoir 1921, Goetghebuer 1931), Pont de la Vecquée [sinds 1930 Pont de Centenaire, iets ten NO van Hockai] (Goetghebuer 1929) en Malmedy (Theowald 1971; in het RMNH 2 man, Malmedy, 15.V.1959, leg. F. Bink, det. Theowald). Als laatste Nonceveux [gemeente Aywaille] (Theowald 1971). De enige uit Nederland bekende waarneming is ook uit Theowald (1971): 2 man, 1 vrouw, [prov. Gelderland], Wageningen, 30.IV.1936, Geyskes; aanwezig in het RMNH met als extra vermelding "Renk. beek", een verwijzing naar het Renkumse beekdal.

***Idioptera verralli*.**

De enige vermelding van deze soort is uit Nederland, in Meijere (1920), 2 vrouw, [prov. Utrecht], Amersfoort, 6 (als *Ephelia miliaria* Egg., in Meijere (1921) gecorrigeerd naar *Ephelia dalei* Edwards i. litt. [= *I. verralli*]).

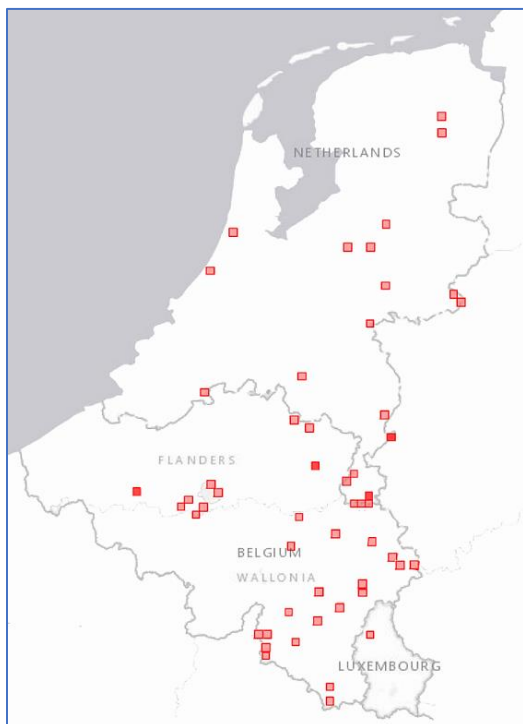

Fig. 24. *Idioptera maculata*.

Verspreidingskaart op basis van gevalideerde waarnemingen op W.nl voor Nederland en W.be voor België. Waarneming in Luxemburg handmatig toegevoegd. Nederland: 21 vijf km hokken, 35 gevalideerde waarnemingen, van 17.VII.2015 tot 31.VIII.2024. België: 30 vijf km hokken, 55 gevalideerde waarnemingen, van 6.VI.2012 tot 8.IX.2024. Luxemburg: Kanton Clerf, Niederwampach (Reusch & Weber 2013, Weber 2013).

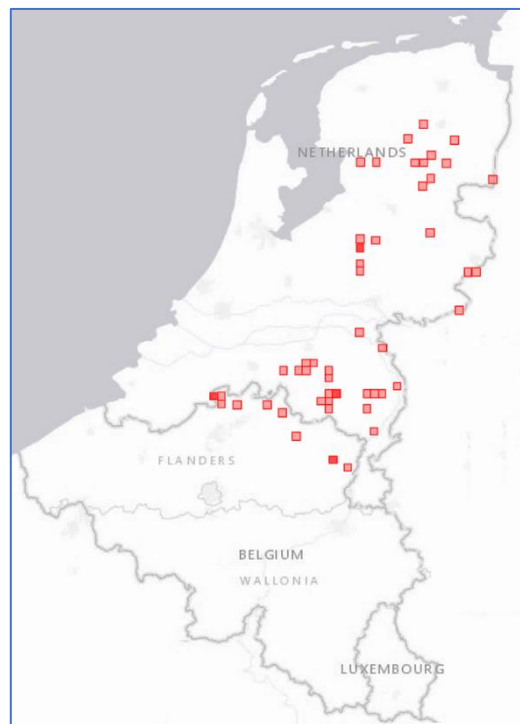
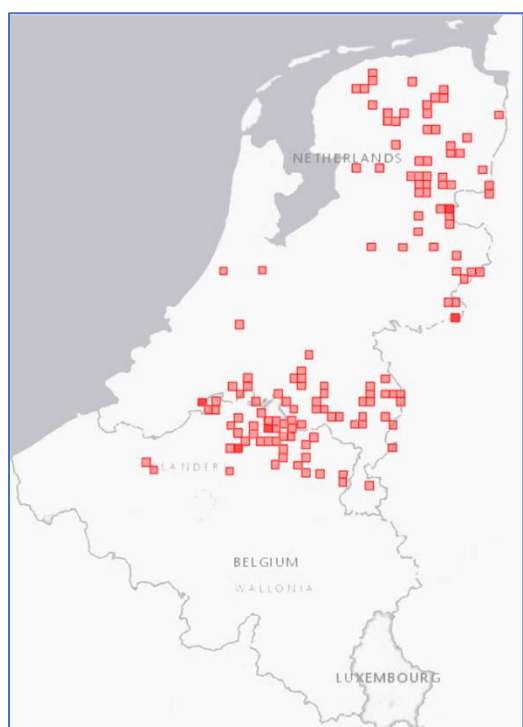

Fig. 25. *Idioptera linnei*.

Verspreidingskaart op basis van gevalideerde waarnemingen op W.nl voor Nederland en W.be voor België. Nederland: 41 vijf km hokken, 104 gevalideerde waarnemingen, van 14.V.2006 tot 5.VII.2024. België: 9 vijf km hokken, 36 gevalideerde waarnemingen, van 25.IV.2010 tot 9.VII.2024.

← Fig. 26. *Idioptera pulchella*.

Nederland: 100 vijf km hokken, 186 gevalideerde waarnemingen, van 24.VIII. 2007 t/m 12.IV.2025. België: 37 vijf km hokken, 97 gevalideerde waarnemingen, van 3.IX.2011 t/m 8.IV.2025

Auteur	Savchenko 1986	Stubbs 2021	Podenas 2023
Vleugellengte (mm)			
<i>apicata</i>	man 6.0-7.0 / vr 8.0-8.5	7.0-8.0	man 6.0-8.0 / vr 7.2-8.8
<i>linnei</i>	man 8.0-8.5 / vr 8.0-9.0	7,5-9,0	
<i>maculata</i>	man 10.0 / vr 11.0	9.0-11.0	man 6.7-10.2 / vr 11.0-11.2
<i>miliaria</i>	man 7.0-7.5 / vr 7,5-8.0		man 6.2-7.5 / vr 7.5-8.0
<i>mundata</i>		6.0-9.0	man 8.6-9.5 / vr ---
<i>pulchella</i>	man 7.5-9.0 / vr 2.0-4.0	man 6,0-8.0 / vr 3.0-4.0	
<i>submarmorata</i>		6.0-9.0	man 6.6-10.0 / vr 6.2-7.0
<i>trimacula</i>	man 7.5-8.0 / vr 9.0	5.0-8.0	man 7.1-8.0 / vr 8.8-9.1
<i>verralli</i>		7.0	man 7.0-8.0 / vr 9.6

Fig. 22. Vleugellengtes zoals vermeld bij verschillende auteurs.

Soorten (gebruikte synoniemen)	België	Nederland	Luxemburg
<i>apicata</i>	Beuk et al. 2025	<i>Niet bekend</i>	<i>Niet bekend</i>
<i>linnei</i> (syn.: <i>fasciata</i>)	Goethebuer 1913	Wulp and Snellen van Voll. 1852 (als <i>pulchella</i> , gecorrigeerd in Wulp 1859)	<i>Niet bekend</i>
<i>maculata</i> (syn.: <i>marmorata</i>)	Meunier 1905 (ook in Goethebuer 1912)	Wulp 1859	Reusch & Weber 2013
<i>miliaria</i>	Beuk et al. 2025	<i>Niet bekend</i>	<i>Niet bekend</i>
<i>mundata</i>	Goethebuer 1913	<i>Niet bekend</i>	<i>Niet bekend</i>
<i>pulchella</i>	Goethebuer & Tonnoir 1921	Meijere 1907	<i>Niet bekend</i>
<i>submarmorata</i>	Beuk et al. 2025	Theowald 1971	<i>Niet bekend</i>
<i>trimaculata</i>	Goethebuer & Tonnoir 1921	Theowald 1971	<i>Niet bekend</i>
<i>verralli</i> (syn.: <i>dalei</i>)	<i>Niet bekend</i>	Meijere 1920 (as <i>miliaria</i> , gecorrigeerd in Meijere 1921)	<i>Niet bekend</i>

Fig. 23. Eerste waarnemingen in België, Nederland en Luxemburg.

Dankwoord

Voor het gebruik van foto's en figuren willen wij graag de volgende mensen bedanken: Dick Belgers, Thijs Knol, Alex Moers, Kjell Nilsen, Sigitas Podenas, Jap Smits, Alan Stubbs en Esko Viitanen. Ook willen we graag Clovis Quindroit bedanken voor informatie over de soorten die voorkomen in Frankrijk.

Literatuur

Beuk, P. Soors, J.; d'Oliveira, M., Peeters, K., Dek, N.-J., Menten, J.; Schmitz, L., Lamberts, S., Wijker, A. & P. Oosterbroek 2025. 19 Stelmuggen nieuw voor België en/of Nederland (Diptera, Limoniidae). - *Phegea* (in druk).

Coulson, J.C. 1959. Observations on the Tipulidae (Diptera) of the Moor House Nature Reserve, Westmoreland. - *Transactions of the Royal Entomological Society* 111: 157-174.

Edwards, F.W. 1938. British short-palped craneflies. Taxonomy of adults. - *Transactions of the Society for British Entomology* 5: 1-168.

Goetghebuer, M. 1912. Note sur quelques diptères des environs de Virton. - *Revue Mensuelle de la Société Entomologique Namuroise* 12: 46-47.

Goetghebuer, M. 1913. Diptères intéressants capturés en Belgique. - *Revue Mensuelle de la Société Entomologique Namuroise* 13: 25-26.

Goetghebuer, M. 1929. Note concernant deux Diptères capturés dans les Hautes-Fagnes. - *Bulletin &*

Annales de la Société Entomologique de Belgique 69: 203-204.

Goetghebuer, M. 1931. Les Diptères du Plateau des Hautes-Fagnes. - Bulletin & Annales de la Société Entomologique de Belgique 71: 171-182.

Goetghebuer, M. & A.L. Tonnoir 1921. Catalogue raisonné des Tipulidae de Belgique (Suite). - Bulletin de la Société Entomologique de Belgique 3: 47-58.

Jacobs, J.-C. 1903. Diptères de la Belgique. Fam. XVIII Schin. Tipulidae. - Annales de la Société Entomologique de Belgique 47: 350-355.

Lantsov V.I. 2020. Biological diversity of crane flies (Diptera, Tipuloidea) in the natural landscapes of Dagestan (North-East Caucasus, Russia). - In: Materials of XI All-Russian Dipterological Symposium. Voronezh, 24-29 August 2020: 292-295.

Meunier, F. 1905. Contribution à la faune diptérologique des environs d'Anvers. - Annales de la Société Scientifique de Bruxelles 29: 284-290.

Meijere, J.C.H. de 1907. Eerste supplement op de nieuwe naamlijst van Nederlandsche Diptera. - Tijdschrift voor Entomologie 50: 151-195.

Meijere, J.C.H. de 1920. Derde supplement op de nieuwe naamlijst van Nederlandsche Diptera. - Tijdschrift voor Entomologie 62: 161-195.

Meijere, J.C.H. de 1921. Studien über palaearktische, vorwiegend holländische Limnobiiden, insbesondere über ihre Kopulationsorgane (Schluss). - Tijdschrift voor Entomologie 64: 54-118.

Oosterbroek, P. 2025. Catalogue of the Craneflies of the World. - Beschikbaar online at ccw.naturalis.nl (geraadpleegd 25.III.2025).

Podenas, S. 2023. Eloeophila of the World (Diptera, Limoniidae). - National Institute of Biological Resources, Incheon: 1-245.

Reusch, H. & D. Weber 2013. Stelzmücken (Diptera: Limoniidae and Peditiidae) aus Höhlen des

Großherzogtums Luxemburg. - In: Weber, D. (ed.). 2013, Die Höhlenfauna Luxemburgs. - Ferrantia 69: 268-275.

Ribeiro, G.C. 2008. Phylogeny of the Limnophilinae (Limoniidae) and early evolution of the Tipulomorpha (Diptera). - Invertebrate Systematics 22: 627-694.

Santos, D. & G.C. Ribeiro 2024. The Idioptera-Eloeophila complex (Diptera: Limoniidae): a phylogenetic solution to an old taxonomic misunderstanding. - Arthropod Systematics & Phylogeny 82: 1-16.

Savchenko, E.N. 1986. Komary-limoniidy [limoniid-flies]. (General description, subfamilies Peditiinae and Hexatomiinae). - Fauna Ukrainy 14(2): 1-380 (in het Russisch).

Starý, J. 2009. West Palaearctic species of the genus Eloeophila (Diptera: Limoniidae). - European Journal of Entomology 106: 425-440.

Stubbs, A.E. 2021. British Craneflies. - British Entomological and Natural History Society, Reading: i-vi, 1-434, 61 platen, i-xvi.

Tack, G. and 49 co-authors 2021. Een biodiversiteits-audit voor het Bos t Ename, na een Alle Taxa Biodiversiteit Inventarisatie en 30 jaar natuurbeheer. - Rapport Natuurpunt Studie, Mechelen 2021/12: 1-294.

Theowald, Br. 1971. Die Tipuliden der Benelux Länder (Diptera, Tipulidae)– Tijdschrift voor Entomologie 114: 217-238.

Weber, D. 2013. Die Höhlenfauna Luxemburgs. Introduction. - Ferrantia 69: 5-95.

Wulp, F.M. van der 1859. Nieuwe naamlijst van inlandsche Diptera. - In: Herklots, J.A. (ed.). Bouwstoffen voor eene fauna van Nederland, III. Brill, Leiden: 1-33.

Wulp, F.M. van der & J.C. Snellen van Vollenhoven 1852. Naamlijst van Inlandsche Diptera. I. Tipulariae. - In: Herklots, J.A. (ed.). Bouwstoffen voor eene fauna van Nederland, I. Brill, Leiden: 138-153.

Verslag Rijnstrangenexcursie, 26 april 2025

André Schulten

Impressie Oude Rijnstrang © André Schulten 2024

Het stond wel leuk in de aankondiging, dat ik excursieleider zou zijn naar 'mijn' Rijnstrangen, het gebied met dijken, landbouwgrond, knotwilgen (bloeiende!) meidoornhagen en vooral de oude rivierarmen van de Rijn. Dit alles ten zuiden van Zevenaar. Besproken binnen de club, excursie vergunning geregeld bij Staatsbosbeheer (voorwaarden: maximaal 15 deelnemers en op de paden blijven vanwege het broedseizoen) en de uitnodiging kon de deur uit. Deze keer waren ook de mensen van de Flora en Faunawerkgroep Gelderse Poort uitgenodigd. Dit om nieuwe contacten op te doen en omdat de Rijnstrangen binnen hun werkgebied valt.

Deelnemers: Erik van Dijk, Marco Draisma, Leendert-Jan van der Ent, Remco Hofland, Bart van Hoogstraten, Peter Hoppenbrouwers, Wil van den Hoven, Kate, Laurens van der Leij, Erik Macco, Jan Meekel, André Schulten, Liekele Sijtermans, Jeroen Veeken, Ruud van der Weele.

Voorafgaand aan de excursie waren enkele interessante plekken bepaald langs het 14 kilometer lange klompenpad (het Rijnstrangenpad) dat door het gebied loopt.

Een deel van die bezochte plekken, waar de excursie startte, is overigens eigendom van de stichting Twickel. Maar net zo mooi.

De opkomst was buiten verwachting groot: 15 personen. Vanwege koningsdag (nooit aan gedacht bij het bepalen van de datum..) moest de startplaats verplaatst worden van Oud Zevenaar met feestelijkheden en plaatselijke harmonie en vendelzwaaiers (met restaurant) naar De Breuly iets verderop (de lang geleden door een dijkdoorbraak ontstane plas, waar ik en tot mijn verrassing ook Leendert-Jan en Peter in hun jonge jaren zwemles hebben gehad in het koude water -maar dat terzijde).

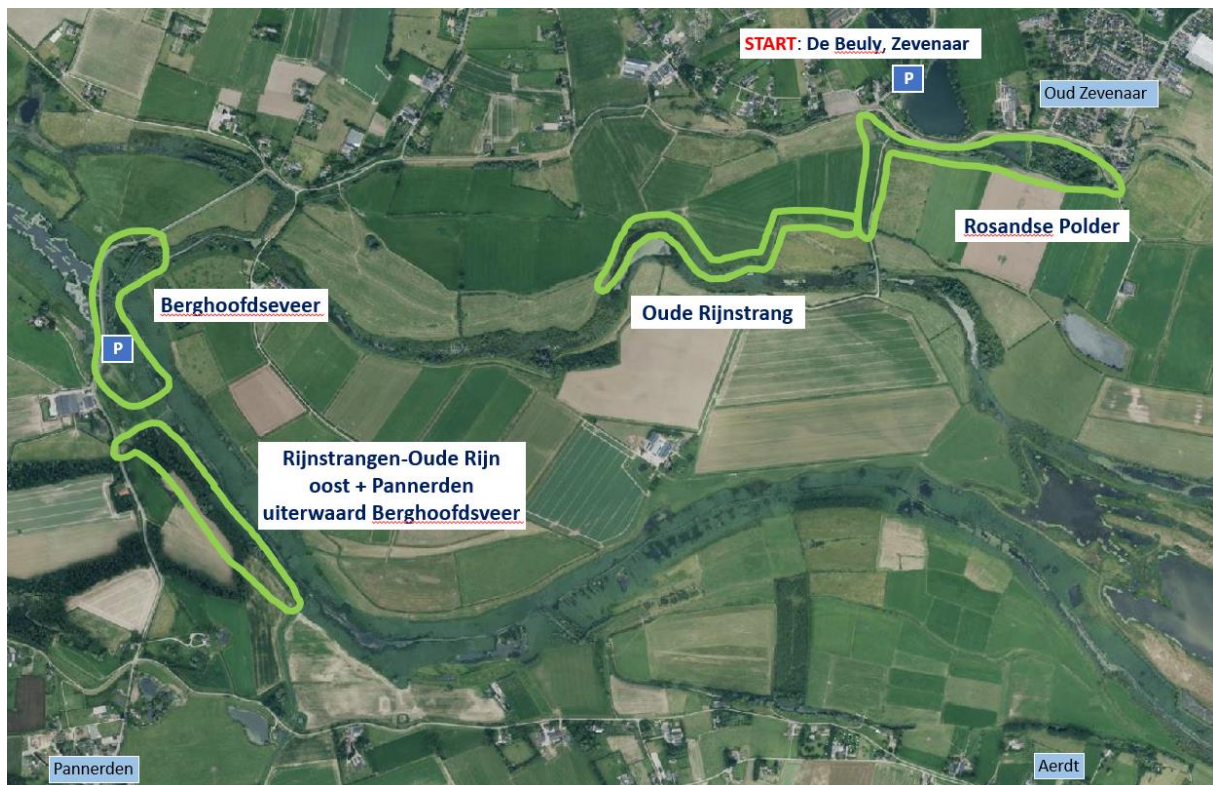
De dag startte fris, maar er was zonnig warm weer voorspeld en dat kregen we ook. Direct bij de start werd de groep in tweeën gedeeld om op de smalle paden goed uit de voeten te kunnen met netten en camera's.

Frisse start, nog weinig 'vliegers' © André Schulten

Vanwege de grootte van de groep werd deze bij de start direct gesplitst. De een naar de Rosandse Polder en de ander naar de Oude rijnstrang. Toen deze bekeken waren werden Berghoofdseveer (waar ooit het trekpontje lag) en de Oude Rijnstrang Oost bezocht. Ook weer in twee groepen.

Al met al een mooie dag in een mooi gebied met meerdere mooie vangsten. Jammer alleen dat door de splitsing een gezamenlijke afsluiting ontbrak.

Hieronder volgen de waarnemingen per locatie. Deze zijn uit waarneming.nl gehaald, daarom staan de wetenschappelijke namen niet cursief. Vanwege de ruimte worden alleen de waarnemingen van vliegen en muggen vermeld. Overige waarnemingen zijn te vinden op waarneming.nl.

Waarnemingen Rosandse Polder

De route van de Rosandse Polder loopt onderlangs de dijk naar Oud Zevenaar. Deze gaat langs watertjes met rietkragen, knotwilgen en populieren.

vliegen en muggen

Bibio anglicus
 Rouwvlieg - Bibio marci
 Dansmug onbekend - Chironomidae indet.
 Dicranomyia spec.
 Viervlekglanmug - Ptychoptera contaminata
 Hoefijzertijger - Nephrotoma appendiculata
 Oranje maanmug - Tipula lunata
 Kool-langpootmug - Tipula oleracea
 Oranje beeklangpoot - Tipula pierrei
 Lentelangpoot - Tipula vernalis
 Mineervlieg onbekend - Agromyzidae indet.
 Bloemvlieg onbekend - Anthomyiidae indet.
 Pegomya spec.
 Gewone wolzwever - Bombylius major

Roodbaardbromvlieg - Calliphora vomitoria
 Lucilia silvarum
 Platycephala umbraculata
 Thaumatomyia notata
 Oranje blaaskaakje - Myopa vicaria
 Argyra diaphana
 Campsicnemus curvipes
 Dolichopus plumipes
 Syntormon pallipes
 Zwarte dansvlieg - Empis ciliata
 Zilvervlekdansvlieg - Empis opaca
 Grote dansvlieg - Empis tessellata
 Lichte driestreepsdansvlieg - Empis trigramma
 Rhamphomyia spec.
 Fannia spec.
 Minettia longipennis
 Azelia spec.
 Schorsvlieg - Mesembrina meridiana
 Morellia spec.
 Herfstvlieg - Musca autumnalis
 Echte Vliegen, Huisvliegen - Muscidae indet.
 Tongzoenvlieg - Platystoma seminationis
 Dambordvlieg onbekend - Sarcophaga spec.
 Strontvlieg - Scathophaga stercoraria
 Grijsrugzigzag - Elgiva cucularia
 Zwarte langsprietslakovlieg - Sepedon sphegea
 Bruine langsprietslakovlieg - Sepedon spinipes
 Dubbelborstelrietslakovlieg - Tetanocera arrogans
 Bruine slakkendodende vlieg onbekend - Tetanocera spec.
 Groene glimwapenvlieg - Microchrysa polita
 Ingesnoerde waterzweefvlieg - Anasimyia contracta
 Bokserwaterzweefvlieg - Anasimyia interpuncta

Vliegende speld - *Baccha elongata*
 Korte bladloper - *Chalcosyrphus nemorum*
 Vroeg hoefbladgitje - *Cheilosia himantopus*
 Kervelgitje - *Cheilosia pagana*
 Kustgitje - *Cheilosia vernalis*
 Grote fopwesp - *Chrysotoxum cautum*
 Grote fopwesp - *Chrysotoxum cautum*
 Pluimwoudzwever - *Criorhina floccosa*
 Bosdidea - *Didea fasciata*
 Enkele-bandzweefvlieg - *Epistrophe eligans*
 Zwartbekbandzweefvlieg - *Epistrophe melanostoma*
 Snorzweefvlieg - *Episyrphus balteatus*
 Weidevlekoog - *Eristalinus sepulchralis*
 Kleine bijvlieg - *Eristalis arbustorum*
 Hommelbijvlieg - *Eristalis intricaria*
 Puntbijvlieg - *Eristalis nemorum*
 Kegelbijvlieg - *Eristalis pertinax*
 Onvoorspelbare bijvlieg - *Eristalis similis*
 Blinde bij - *Eristalis tenax*
 Bollenzweefvlieg onbekend - *Eumerus spec.*
 Gewone pendelvlieg - *Helophilus pendulus*
 Melkelfje - *Melangyna umbellatarum*
 Weidedoflijfje - *Melanogaster hirtella*
 Gewone driehoekszweefvlieg - *Melanostoma mellinum*
 Slanke driehoekszweefvlieg - *Melanostoma scalare*
 Doodskopzweefvlieg - *Myathropa florea*
 Veelvlekkorsetzweefvlieg - *Neoascia interrupta*
 Korsetzweefvlieg onbekend - *Neoascia spec.*
 Platbek onbekend - *Neocnemodon spec.*
 Fluweelzweefvlieg onbekend - *Parhelophilus spec.*
 Gewone fluweelzweefvlieg - *Parhelophilus versicolor*
 Pipizella spec.
 Micaplatvoetje - *Platycheirus albimanus*
 Slank platvoetje - *Platycheirus angustatus*
 Gewoon platvoetje - *Platycheirus clypeatus*
 Geel platvoetje - *Platycheirus fulviventris*
 Gewoon schaduwplatvoetje - *Platycheirus scutatus*
 Gewone snuitvlieg - *Rhingia campestris*
 Gele halvemaanvlieg - *Scaeva selenitica*
 Grote langlijf - *Sphaerophoria scripta*
 Bessenbandzweefvlieg - *Syrphus ribesii*
 Bandzweefvlieg (*Syrphus*) onbekend - *Syrphus spec.*
 Gewone rode bladloper - *Xylota segnis*
Aplomya confinis
Thelaira solivaga
Thelaira spec.
 Grote schermbloemboorvlieg - *Euleia heraclei*

Aangevullend, het lijstje van Liekele Sijstermans, die de volgende soorten gesleept heeft in een aangrenzend weiland.

Sciomyzidae

2 w, 1 m *Pherbellia cinerella* (Fallén, 1820)

Sarcophagidae

1 m *Sarcophaga (Thyrsoctema) incisilobata* (Pandellé, 1896)

Cecidomyiidae

1 w *Lestremia spec* (wijfjes niet determineerbaar zonder DNA analyse)

1 m *Micromya lucorum* Rondani, 1840

1 m *Clinodiplosis cilicrus* (Kieffer, 1889)

x mm *Bryomyia spec* (determinatie in voorbereiding)

1 m *Peromyia* (determinatie in voorbereiding, NB dit genus staat nog niet op de NL naamlijst)

x mm, ww *Dasineura spec* (determinatie alleen via DNA analyse)

x ww *Contarinia spec* (determinatie alleen via DNA analyse)

En verder enkele soorten **Cecidomyiidae** waarvan de determinatie pas kan plaatsvinden als de genitaliën geprepareerd zijn:

? *Aphidoletes spec*

? *Mycodiplosis*

? *Lestodiplosis spec*

En enkele soorten waarvan ik nog niet weet welke genera het betreft (nadere analyse van genitaliën moet nog plaatsvinden).

Met vriendelijke groet

Liekele Sijstermans

Waarnemingen Oude Rijnstrang

Dit deel van de route gaat langs intensief en extensief beheerd grasland met jonge hagen en een enkele grote bloeiende meidoorn. Vervolgens gaat het langs rietkragen en veel bloeiende meidoorns.

vliegen en muggen

Koortsvlieg - *Dilophus febrilis*

Viervlekglansmug - *Ptychoptera contaminata*

Hoefijzertijger - *Nephrotoma appendiculata*

Kool-langpootmug - *Tipula oleracea*

Gewone wolzwever - *Bombylius major*

Bellardia vulgaris

Zwarte dansvlieg - *Empis ciliata*

Zilvervlekdansvlieg - *Empis opaca*

Empis spec.

Grote dansvlieg - *Empis tessellata*

Lichte driestreepsdansvlieg - *Empis trigramma*

Coenosia campestris

Schorsvlieg - *Mesembrina meridiana*

Tuinvlieg - *Morellia hortorum*
Morellia simplex
Sarcophaga haemorrhoea
 Dambordvlieg onbekend - *Sarcophaga spec.*
Sarcophaga subvicina
Phrosia albilabris
 Bruine langsprietslakvlieg - *Sepedon spinipes*
 Bokserwaterzweefvlieg - *Anasimyia interpuncta*
 Kervelgitje - *Cheilosia pagana*
 Kegelbijvlieg - *Eristalis pertinax*
 Gewone bollenzweefvlieg - *Eumerus strigatus*
 Gewone driehoeksweefvlieg - *Melanostoma mellinum*
 Gewone fluweelzweefvlieg - *Parhelophilus versicolor*
 Kervelgitje - *Cheilosia pagana*
 Gewone langsprietplatbek - *Pipizella viduata*
 Gewoon schaduwplatvoetje - *Platycheirus scutatus*
Platycheirus scutatus/aurolateralis/splendidus
 Gewone snuitvlieg - *Rhingia campestris*
 Groene sluipvlieg - *Gymnocheta viridis*

Waarnemingen Berghoofdseveer

Op de plek waar ooit een trekpontje voer ligt nu op de wandelroute een mini-trekpontje voor de wandelaars. Hier veel knotwilgen, bloeiende meidoorn en rietkragen.

Impressie Berghoofdseveer ©André Schulten

vliegen en muggen

Bibio anglicus
 Dansmug onbekend - Chironomidae indet.
 Viervlekglanzmug - *Ptychoptera contaminata*
 Lentelangpoot - *Tipula vernalis*
Anthomyia procellaris
 Koortsvlieg - *Dilophus febrilis*
 Gewone wolzwever - *Bombylius major*
 Grote dansvlieg - *Empis tessellata*
 Lichte driestreepsdansvlieg - *Empis trigramma*
Empis caudatula
Empis nuntia
 Zwarte langsprietslakvlieg - *Sepedon spegea*
 Bruine langsprietslakvlieg - *Sepedon spinipes*
Sepsis punctum
Syristroma nodicornis
Dolichopus plumipes
Syntormon pallipes
 Zwarte moeraswapenvlieg - *Odontomyia tigrina*
 Bokserwaterzweefvlieg - *Anasimyia interpuncta*
 Korte bladloper - *Chalcosyrphus nemorum*
 Kruiskruidgitje - *Cheilosia bergenstammi*
 Vroeg hoefbladgitje - *Cheilosia himantopus*
 Kervelgitje - *Cheilosia pagana*
 Kustgitje - *Cheilosia vernalis*
 Enkele-bandzweefvlieg - *Epistrophe eligans*
 Zwarthaarbandzweefvlieg - *Epistrophe nitidicollis*
 Gewone pendelvlieg - *Helophilus pendulus*
 Veelvlekkorsetzweefvlieg - *Neoascia interrupta*
 Scheefvlekkorsetzweefvlieg - *Neoascia obliqua*
 Gewone korsetzweefvlieg - *Neoascia podagrica*
 Gewone fluweelzweefvlieg - *Parhelophilus versicolor*
 Gewone langsprietplatbek - *Pipizella viduata*
 Slank platvoetje - *Platycheirus angustatus*
 Gewone snuitvlieg - *Rhingia campestris*
 Bessenbandzweefvlieg - *Syrphus ribesii*
 Gewone rode bladloper - *Xylota segnis*

Waarnemingen Rijnstrangen-Oude Rijn oost + Pannerden-Uiterwaard Berghoofdseveer

Hier gaat de route langs, wederom, veel bloeiende meidoorn, opgaande beplanting en een oud, vervallend populierenbosje.

Bibio anglicus
 Rouwvlieg - *Bibio marci*
 Koortsvlieg - *Dilophus febrilis*
 Herfstvlieg - *Musca autumnalis*
 Dansmug onbekend - Chironomidae indet.
 Viervlekglanzmug - *Ptychoptera contaminata*

Hoefijzertijger - *Nephrotoma appendiculata*
 Bosgeelstreep - *Tipula flavolineata*
 Oranje maanmug - *Tipula lunata*
 Kool-langpootmug - *Tipula oleracea*
 Oranje beeklangpoot - *Tipula pierrei*
 Mineervlieg onbekend - *Agromyzidae* indet.
 Bloemvlieg onbekend - *Anthomyiidae* indet.
 Gewone wolzwever - *Bombylius major*
 Groene vleesvlieg onbekend - *Lucilia spec.*
Pollenia spec.
 Halmvliegen - *Chloropidae* indet.
 Stipblaaskaakje - *Myopa testacea*
 Zwarte dansvlieg - *Empis ciliata*
Empis spec.
 Grote dansvlieg - *Empis tessellata*
 Grote dansvlieg - *Empis tessellata*
 Lichte driestreepsdansvlieg - *Empis trigramma*
Fannia serena
Fannia serena
Fannia spec.
Minettia longipennis
 Lansvlieg onbekend - *Lonchaeidae* indet.
Limnophora tigrina
 Schorsvlieg - *Mesembrina meridiana*
 Echte Vliegen, Huisvliegen - *Muscidae* indet.
Phaonia rufiventris
 Tongzoenvlieg - *Platystoma seminationis*
 Dambordvlieg onbekend - *Sarcophaga spec.*
Cleigastra apicalis
 Strontvlieg - *Scathophaga stercoraria*
 Grijsrugzigzag - *Elgiva cucularia*
 Bruine langsprietslakovlieg - *Sepedon spinipes*
Sepsis spec.
 Pluimwoudzwever - *Criorhina floccosa*
 Weidevlekoog - *Eristalinus sepulchralis*
 Groene glimwapenvlieg - *Microchrysa polita*
 Zwarte moeraswapenvlieg - *Odontomyia tigrina*
 Geelpootmetaalwapenvlieg - *Sargus flavipes*
 Ingesnoerde waterzweefvlieg - *Anasimyia contracta*
 Bokserwaterzweefvlieg - *Anasimyia interpuncta*
 Vliegende speld - *Baccha elongata*
 Korte bladloper - *Chalcosyrphus nemorum*
 Kruiskruidgitje - *Cheilosia bergenstammi*
 Vroeg hoefbladgitje - *Cheilosia himantopus*
 Kervelgitje - *Cheilosia pagana*
 Kustgitje - *Cheilosia vernalis*
 Klitgitje - *Cheilosia vulpina*
 Pluimwoudzwever - *Criorhina floccosa*
 Bosdidea - *Didea fasciata*
 Enkele-bandzweefvlieg - *Epistrophe eligans*
 Zwartbekbandzweefvlieg - *Epistrophe melanostoma*
 Hommelbijvlieg - *Eristalis intricaria*
 Puntbijvlieg - *Eristalis nemorum*
 Grote kommazweefvlieg - *Eupeodes luniger*

Gewone pendelvlieg - *Helophilus pendulus*
 Melkelfje - *Melangyna umbellatarum*
 Gewone driehoekszweefvlieg - *Melanostoma mellinum*
 Slanke driehoekszweefvlieg - *Melanostoma scalare*
 Doodskopzweefvlieg - *Myathropa florea*
 Veelvlekkorsetzweefvlieg - *Neoascia interrupta*
 Korsetzweefvlieg onbekend - *Neoascia spec.*
 Fluweelzweefvlieg onbekend - *Parhelophilus spec.*
 Gewone fluweelzweefvlieg - *Parhelophilus versicolor*
 Gewoon platvoetje - *Platycheirus clypeatus*
 Geel platvoetje - *Platycheirus fulviventris*
 Scheefvlekplatvoetje - *Platycheirus peltatus*
 Gewone snuitvlieg - *Rhingia campestris*
 Langlijfje onbekend - *Sphaerophoria spec.*
 Menuetzweefvlieg - *Syrphia pipiens*
 Bessenbandzweefvlieg - *Syrphus ribesii*
 Bandzweefvlieg (*Syrphus*) onbekend - *Syrphus spec.*
 Gewone rode bladloper - *Xylota segnis*
 Grote schermbloemboorvlieg - *Euleia heraclei*

Deze lijst is gedeeld met Staatsbosbeheer.

Remco vliegen filmend, terug te zoeken op:
<https://www.youtube.com/@thetravellingnaturalist>

Twee gevalletjes J-P-J-M en een omhoogkruiper

André Schulten

1a. De in eerdere Vliegenmeppers beschreven Amerikaanse eik op de Oosterbeekse begraafplaats met grote bloedplek én Grote fopblaaskoppen *Sphiximorpha subsessilis* blijft z'n aantrekkingskracht houden. Als het even kan ga ik er even kijken. Waarom? Geen idee. Foto's heb ik inmiddels genoeg van die foppert, nu in het derde jaar op rij. Toch dit jaar een bijzonder momentje. Terwijl ik een zittend vrouwtje aan het fotograferen ben, duikt er een mannetje bovenop en wordt er gecopuleerd. Een paar seconden en het is alweer voorbij. Gevalletje juiste plek, juist moment. 30 april om precies te zijn.

1b. Zelfde boom, een dag eerder, 's morgens vroeg. Te vroeg blijkbaar voor de 'Sphixen', maar wel kruipt een vrouwtje Sapzweefvlieg, *Brachyopa* onderaan de stam, vlakbij de sapstroom, naar boven. Dit doet vermoeden dat de pop in de strooisellaag onder de boom heeft gelegen. Dat de larven van dit genus in de sapstroom leven heb ik nooit kunnen ontdekken, terwijl ik er meermalen met m'n neus er bijna in heb gestaan.

2. Bezoekje aan de graanveldjes grenzend aan heideterreinen op Planken Wambuis, 17 mei dit jaar. In de aangrenzende bosrand met bloeiende gelderse roos en meidoorn vliegen meerdere Heidefopwespen *Chrysotoxum octomaculatum*. Een leuke soort die ik al een paar jaar niet gezien had. Thuis bij de voordeur mis ik m'n sleutels. Alles nagezocht, niks gevonden. Misschien verloren op 'de Plank'. Dus terug. Geen sleutels (die bleken thuis bij de schuur te liggen), maar ook geen Heidefopwespen meer. Nog geen twee uur later. Niet eentje.. Bewijs: je moet dus op het juiste moment op de juiste plek zijn.

